

Bulletin zahraničního oddělení Nejvyššího soudu

Vážení čtenáři,

v druhém letošním čísle bulletinu zahraničního oddělení přinášíme přehled novinek z evropského a mezinárodního práva.

Rádi bychom Vás upozornili zejména na nové právní předpisy: Úmluvu o dohodách o soudních příslušnostech, nařízení o insolvenčním řízení a nařízení o dědictví.

Soudní dvůr Evropské unie vydal hned několik zajímavých rozsudků týkajících se úpadkových řízení, ochrany spotřebitele (*Faber*), nebo autorských práv (*Dimensione Direct Sales*). Stanovisko generálního advokáta ve věci *Ferreira* se zabývá přípustností podmínění nároku na náhradu škody za porušení práva EU rozhodnutím soudu jeho předchozím zrušením a rozsuhem *Willems* aplikovatelností Listiny základních práv EU.

Upozorňujeme, že stanovisko generální advokátky bylo vydáno i v předběžné otázce Nejvyššího soudu *Mattoušková* ohledně mezinárodní příslušnosti k rozhodování o schválení úkonu za nezletilého (dědické dohody).

Letní vydání obsahuje také judikaturu ESLP, vybraná rozhodnutí nejvyšších soudů ČR, Francie, Rakouska a VB, v nichž bylo aplikováno unijní nebo mezinárodní právo, přehled aktuálních předběžných otázek a monitoring literatury

Za redakci přeje příjemné čtení
Katarína Šipulová

Za redakci přeje příjemné čtení
Katarína Šipulová

V tomto vydání najdete:

České předběžné otázky	3
Judikatura ESLP	7
Nejvyšší soudy EU	8
Nové předpisy	16
Judikatura SDEU	18
Aktuální předběžné otázky	29
Monitoring	32

Katarína Šipulová, Libor Havelka, Alžbeta Králová, Katarína Deáková
Tel.: +420 541 593 148, +420 541 593 161, +420 541 593 176
Fax: +420 541 593 561, email: international@nsoud.cz
Nejvyšší soud, ISSN 2336-1611

OBSAH

České předběžné otázky	... 3
Judikatura ESLP	
Delfi AS proti Estonsku	... 4
Morice proti Francii: ESLP ke kritice soudců a ochraně svobody projevu	... 6
Rozhodnutí ESLP proti České republice	... 7
Judikatura nejvyšších soudů s evropským prvkem	
Česká republika: Nejvyšší soud	... 8
Rakousko: Oberste Gerichtshof	... 12
Francie: Cour de cassation	... 13
Velká Británie: The Supreme Court	... 14
Nové právní předpisy	
Úmluva o dohodách o soudních příslušnostech účinná od října 2015	... 16
Nové znění nařízení o insolvenčním řízení a vstup v účinnost nařízení o dědictví	... 16
Judikatura Soudního dvora Evropské unie	
Věc C-446/12 Willems: průkazy totožnosti, ochrana osobních údajů a aplikace Listiny základních práv EU	... 18
Věc C-322/14: dohoda o příslušnosti sjednaná elektronickou formou	... 19
Věc C-649/13: soudní příslušnost a určení rozhodného práva ve věcech vedlejšího úpadkového řízení	... 20
Věc C-557/13: určení rozhodného práva v úpadkovém řízení	... 21
Věc C-5/14 Kernkraftwerke Lippe-Ems: předložení předběžné otázky v situaci, kdy souběžně probíhá řízení před Ústavním soudem?	... 23
Věc C-516/13 - Dimensione Direct Sales a Labianca: propagace autorsky chráněných děl součástí „rozšiřování“ ve smyslu směrnice 2001/29	... 23
Věc C-160/14 Ferreira: podmínění nároku na náhradu škody způsobené porušením unijního práva rozhodnutím soudu jeho předchozím zrušením	... 24
Věc C-497/13 Faber: postavení spotřebitele, důkazní břemeno	... 26
Věc C-62/14 Gauweiler: jednání Evropské centrální banky ultra vires - legalita programu OMT	... 27
Aktuální žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce	... 29
Monitoring odborné literatury	... 32

Zahraněční oddělení

Katarína Šipulová, vedoucí zahraničního oddělení
katarina.sipulova@nsoud.cz, tel.: 541 593 161

Libor Havelka, poradce pro evropské právo
libor.havelka@nsoud.cz, tel.: 541 593 176

Alžbeta Králová, poradkyně pro evropské právo
alzbeta.kralova@nsoud.cz, tel. 541 593 271

Katarína Deáková, poradkyně pro evropské právo
katarina.deakova@nsoud.cz, tel. 541 593 480

V případě zájmu o pravidelné zasílání můžete prostřednictvím emailu international@nsoud.cz požádat o zařazení na seznam odběratelů.

České předběžné otázky

V rámci předběžných otázek předložených Soudnímu dvoru jsme se dočkali usnesení ve dvou správních věcech, na něž se dotazoval Nejvyšší správní soud, a také vydání stanoviska generální advokátky ve věci C-404/14 Matoušková, předložené Nejvyšším soudem ohledně schvalování úkonu za nezletilého (dědická dohoda) a působnosti nařízení Rady 2201/2003 ze dne 27. listopadu 2003 o příslušnosti a uznávání a výkonu rozhodnutí ve věcech manželských a ve věcech rodičovské zodpovědnosti a o zrušení nařízení (ES) č. 1347/2000 (dále „Brusel II bis“).

1. Věc C-404/14 Matoušková

V předběžné otázce C-404/14 Matoušková, týkající se určení mezinárodní příslušnosti soudů rozhodujícího o schválení dědické dohody za nezletilého, s níž se na Soudní dvůr obrátil Nejvyšší soud, bylo dne 25. června 2015 přednesené stanovisko generální advokátky Juliane Kokott. Předběžná otázka se dotýká komplikovaného průběhu dědického řízení, v rámci nějž uzavřeli účastníci, pozůstalý manžel a kolizní opatrovnice nezletilých pozůstalých dětí, dědickou dohodu. Jelikož byla tato dohoda uzavřena za nezletilé děti, podléhala schválení opatrovníckého soudu. Soudní komisařka proto předložila spis Městskému soudu v Brně ke schválení právního úkonu – dědické dohody – za nezletilé pozůstalé děti. Městský soud v Brně přípisem vrátil soudní komisařce dědický spis bez věcného vyřízení se sdělením, že obě nezletilé děti žijí dlouhodobě mimo území České republiky, a tedy mimo obvod Městského soudu, a v České republice mají navíc ukončen pobyt občana ČR. V návaznosti na to soudní komisařka požádala Městský soud v Brně o vydání usnesení o nepřislušnosti a postoupení věci Nejvyššímu soudu k určení místně příslušného soudu v souladu s § 11 odst. 3 o.s.ř. Jelikož Městský soud přípisem vrátil dědický spis bez věcného vyřízení s vyjádřením, že si je vědom své nepřislušnosti, a proto ani nemůže vyslovit svou místní nepřislušnost a rozhodnout o předložení věci Nejvyššímu soudu, obrátila se soudní komisařka přímo na Nejvyšší soud s žádostí o určení místně příslušného soudu, který bude rozhodovat o schválení právního úkonu uzavření dědické dohody za nezletilé pozůstalé děti, ve smyslu § 11 odst. 3 o. s. ř.

Nejvyšší soud prvně posuzoval otázku mezinárodní příslušnosti českých soudů. Jelikož si nebyl jist, zda schválení dědické dohody za nezletilého spadá do vý-

jimky, která dědické právo z působnosti nařízení Brusel II bis vylučuje, obrátil se na Soudní dvůr s předběžnou otázkou, v níž vznesl dotaz, zda soudní schválení dědické dohody, uzavřené za nezletilého jeho opatrovníkem, představuje opatření ve smyslu čl. 1 odst. 1 písm. b), tedy přiznání, výkon, převedení a úplné nebo částečné odnětí rodičovské zodpovědnosti, tj. občanskoprávní věc, na níž se Brusel II bis vztahuje, nebo opatření ve smyslu čl. 1 odst. 3 písm. f), tedy správu jmění nebo dědictví, která je z působnosti nařízení vyloučená.

Generální advokátka shledala, že vynětí dědictví zpod působnosti nařízení Brusel II bis na první pohled svědčí proti jeho použitelnosti v předmětném řízení. Dědictví je obecně upraveno (až na několik výjimek) nařízením o dědickém právu, které Brusel II bis pojmově doplňuje. Bez ohledu na jeho časovou působnost ve vztahu k současnému řízení však generální advokátka upozornila, že nařízení o dědickém právu nedopadá na takovou dědickou smlouvu, k jaké se vztahuje otázka, jelikož ze své působnosti vylučuje způsobilost fyzických osob k právům a k právním úkonům [čl. 1 odst. 2 písm. b)]. Není proto nutno obávat se obsahové kolize unijních předpisů; naopak, vzniká v nich zjevná mezera, kterou lze podle generální advokátky zaplnit právě restriktivním výkladem nařízení Brusel II bis. Generální advokátka připomněla dřívější rozsudek SDEU ve věci *Schneider* [1], v němž Soudní dvůr ve vztahu k nařízení č. 44/2001 dovedl, že otázky související se způsobilostí k právům a právním úkonům a otázky zastoupení se posuzují podle vlastních kritérií a nelze na ně nahlížet jako na nesamostatné předběžné otázky příslušných sporných úkonů.

Generální advokátka konečně upozornila i na Lagardovu zprávu k Haagské úmluvě o pravomoci orgánů, použitelném právu, uznávání, výkonu a spolupráci ve věcech rodičovské zodpovědnosti a opatření k ochraně dětí z roku 1996, která byla použita i při přípravných pracích na nařízení Brusel II bis a měla by se vykládat pokud možno stejným způsobem jako nařízení. Haagská úmluva, obdobně jako Brusel II bis, ze své působnosti dědické řízení vylučuje, nicméně Lagardova zpráva upřesňuje, že tato výjimka nebrání tomu, aby byl zákonný zástupce dítěte ustanoven podle pravidel Úmluvy. Na základě těchto úvah generální advokátka Soudnímu dvoru doporučila, aby rozhodl tak, že soudní schválení dohody o vypořádání

dědictví, která byla za nezletilého uzavřena opatrovníkem, spadá pod čl. 1 odst. 1 psím. b), jinými slovy, spadá do působnosti nařízení Brusel II bis.

2. Věc 405/14 PST CLC, a.s.

Soudní dvůr rozhodl usnesením ze dne 11. června 2015 o předběžné otázce Nejvyššího správního soudu ohledně platnosti nařízení Komise (ES) č. 384/2004 ze dne 1. 3. 2004, o zařazení určitého zboží do kombinované nomenklatury, resp. bodu 2 jeho přílohy, v němž se stanovilo, že výrobky sestávající z chladicího tělesa „heat sink“ a z ventilátoru spadají do podpoložky 8414 59 30 KN. Soudní dvůr shledal na základě předchozí judikatury bod dva uvedené přílohy neplatným a konstatoval, že zařazení takových výrobků musí probíhat na základě všeobecných pravidel pro výklad KN upravených v nařízení č. 2658/87, ve znění nařízení č. 1214/2007.

3. Věc C-318/14 Slovenská autobusová doprava

Usnesením ze dne 21. května 2015 rozhodl Soudní dvůr také ve věci C-318/14, Slovenská autobusová doprava Trnava a.s. proti Krajskému úřadu Olomouckého kraje. V této věci Nejvyšší správní soud předložil předběžnou otázku Soudnímu dvoru EU týkající se dopravce z jiného členského státu usazeného v České republice. Dotaz směřoval k posouzení otázky, zda takový dopravce vyžaduje nad rámec pře-

depsaných povolení ještě povolení zvláštní a zda je pro zodpovězení této otázky relevantní fakt, že jde o provozování veřejné dopravy v režimu veřejné služby ve smyslu nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1370/2007 o veřejných službách v přepravě cestujících po železnici a silnici. NSS se dále dotazuje, zda lze vykládat čl. 3 bod 3 nařízení Rady (ES) č. 12/98 ve spojení s čl. 91 SFEU tak, že dovoluje členskému státu omezit provozování městské hromadné dopravy dopravci se sídlem v jiném členském státě.

Podle Soudního dvora je nutné článek 49 SFEU vykládat tak, že brání takové úpravě členského státu, která ukládá povinnost získat zvláštní povolení k provozování městské hromadné silniční dopravy na území tohoto členského státu pouze zahraničním dopravcům, kteří mají v tomto státě organizační složku. Soudní dvůr měl mimoto již příležitost upřesnit, že režim předchozího vydání správního povolení nemůže vnitrostátní orgány opravňovat k diskrečnímu počínání, které by mohlo zbavit předpisy Unie, zejména předpisy týkající se svobody usazování, jejich užitečného účinku.

Katarína Šipulová

[1] Rozsudek Soudního dvora ze dne 3. října 2013 ve věci C-386/12 Schneider.

Judikatura ESLP

Delfi AS proti Estonsku:

Velký senát ESLP potvrdil odpovědnost zpravodajského portálu za urážlivé komentáře čtenářů

Velký senát Evropského soudu pro lidská práva potvrdil rozsudkem ze dne 16. června 2015 závěry malého senátu, který ve sporu Delfi AS proti Estonsku (č. 64569/09) dovodil odpovědnost zpravodajského portálu provozovaného společností Delfi za komentáře čtenářů k publikovaným příspěvkům.

V lednu 2006 byl na portálu Delfi publikován článek o účasti lodní společnosti Saaremaa na zničení plánu na tzv. ledovou cestu – vybudování veřejných silnic přes zamrzlé moře mezi estonskou pevninou a přilehlými ostrovy. V průběhu následujících dnů se pod

článkem objevilo několik čtenářských komentářů, z nichž některé obsahovaly urážlivý jazyk a vyhrůžky vůči majoritnímu vlastníkovi společnosti, panu L. Právní zástupci pana L. následně po stěžovateli žádali odstranění útočných komentářů a také náhradu nemateriální újmy. Společnost Delfi sice komentáře neprodleně odstranila, nicméně náhradu škody odmítla uhradit. Poté, co vnitrostátní soudy nároku pana L. vyhověly, se společnost Delfi obrátila na Evropský soud pro lidská práva, u nějž namítala porušení článku 10 Úmluvy (svoboda projevu a právo sdělovat informace). Delfi se bránila tvrzením, že povinnost pre-

ventivně kontrolovat obsah příspěvků třetích osob neměla ve vnitrostátním právu žádnou oporu. Povaha komentářů nijak nesouvisela s publikovaným článkem, který i vnitrostátní soudy shledaly jako vyvážený a objektivní. Navíc, i když portál neprováděl automatickou revizi komentářů, obsahoval funkci „nahlásit a stáhnout“ přístupnou čtenářům, a také autokorekturu komentářů, která obsahovala vybraná slovní spojení.

Senát první sekce ESLP v rozsudku ze dne 10. října 2013 nedospěl k závěru o porušení článku 10. Zásah vnitrostátních soudů pokládal za odůvodněný, tedy zákonný, legitimní a nezbytný v demokratické společnosti, jelikož si portál měl být při zveřejnění článku pojednávajícího o tématu veřejného zájmu, který se dotýkal velkého množství lidí, vědomý nadměrného rizika hrozby kritických a negativních komentářů. Vnitrostátní soudy navíc ponechaly zcela v diskreci stěžovatele, jakým způsobem do budoucna ochranu práv třetích osob zajistí.

Rozsudek velkého senátu

Věc byla nicméně postoupená k projednání velkým senátem ESLP. Ten prvně zdůraznil, že internetový prostor s sebou přinesl nebývalé rozšíření a posílení svobody projevu, které ale kráčí ruku v ruce i se zvýšenou hrozbou projevů podněcujících násilí či tzv. „hate speech“. Jelikož se jedná o první rozsudek zabývající se svobodou projevu ve vztahu k technologickým inovacím, rozhodl se velký senát co nejvíce zúžit rámec přezkumu – co do povahy stěžovatele, povahy projevu a odlišností rovnováhy mezi ochranou svobody projevu a soukromí v internetovém prostředí.

K povaze provozovatele internetového zpravodajského portálu

Závěry velkého senátu se dotýkají povinností a odpovědnosti internetového zpravodajského portálu, který poskytuje v rámci své profesní činnosti platformu pro uživatelské komentáře k publikovanému obsahu, a jehož někteří uživatelé se dopouštějí takového projevu, který jednoznačně porušuje osobnostní práva. Závěry rozsudku se tak nevztahují na otevřená internetová fóra, kde mohou uživatelé volně diskutovat a šířit své myšlenky na jakákoli témata (tedy fóra, která nemají návaznost na provozovatelem publikované články a de provozovatel sám žádný obsah nezveřejňuje).

Stěžovatel u ESLP namítal, že vnitrostátní soudy pochybily v aplikovatelném právu, když jeho věc neposu-

zovaly prizmatem národní a unijní legislativy vztahující se k internetovému prostředí (zejména směrnice EP a Rady 2000/31/ES o elektronickém obchodu) a označily jej za vydavatele, přičemž stěžovatel svou úlohu vnímal jako pouhý pasivní zprostředkovatel diskuse. Ve vztahu k aplikovatelnému právu velký senát konstatoval, že posouzení, které předpisy jsou použitelné v projednávaném sporu, je věcí vnitrostátních soudů. Velký senát v rozsudku neposkytl vlastní hodnocení postavení stěžovatele Delfi AS, nicméně shledal, že hodnocení estonského Nejvyššího soudu, který označil Delfi za vydavatele na základě toho, že vystupuje jako aktivní prostředník a nad komentáři má značnou míru kontroly (na rozdíl od čtenářů, kteří své komentáře po odeslání už nemohou změnit nebo smazat), bylo zcela legitimní. ESLP navíc zdůraznil, že jednou z rozhodujících okolností, na základě nichž lze stěžovatele označit za aktivního prostředníka, je i finanční výnos z jeho činnosti (soudci Sajó a Tsotsoria zdůraznění tohoto hospodářského prvku kritizovali v připojeném disentu: je totiž sporné, nakolik rozlišení na základě finanční stránky činnosti respektuje rozlišení mezi provozovatelem, který aktivně tvoří obsah komentovaný následně čtenáři, a provozovatelem, který poskytuje pouhou platformu pro diskusi). Na základě tohoto závěru pak velký senát také dovedl, že aplikace vnitrostátních předpisů, které se týkají vydavatelů, byla pro Delfi AS předvídatelná.

Jeden z aspektů, který byl na rozsudku senátu první sekce výrazně kritizován, byla nejasnost ohledně toho, co se vlastně po vydavateli typu stěžovatele Delfi vyžaduje, a zda jeho odpovědnost souvisí s tím, že nepředěšl zveřejnění hanlivých komentářů, nebo že je neodstraní hned, jak o nich nabyt tzv. „constructive knowledge“, tedy hned, jak o nich mohl při obvyklé péči vědět. Zde je zajímavá neshoda mezi soudci velkého senátu, zatímco disentuující soudci Sajó a Tsotsoria se domnívali, že estonský Nejvyšší soud měl v úmyslu dovést odpovědnost za absenci dostatečných preventivních opatření, velký senát uzavřel, že odpovědnost se vztahuje pouze ke druhé situaci, tedy k absenci dostatečně rychlé, opravné reakce.

K povaze projevu

Zajímavým rozměrem rozsudku velkého senátu je i charakteristika samotného projevu, jenž měl být v předmětné věci chráněn. Velký senát dospěl k závěru, že útočné a hanlivé komentáře nemohou požívat ochranu článku 10. Daleko více se tak zabýval morálním rozměrem toho, jaká forma projevu oprav-

du zasluhuje ochranu článku 10 Úmluvy, přičemž v předmětné věci dospěl k negativnímu závěru: projev, který nesdílí hodnoty šířené Úmluvou, nemůže podle ESLP požívat následně její ochrany (srov. odst. 136). Spornou otázkou řízení tak nebyla svoboda projevu čtenářů, ale míra odpovědnosti, jakou za něj nesl zpravodajský portál. U jejího dovození se velký senát opřel o argument zvláště extrémní povahy komentářů, a skutečností, že Delfi byl profesionál, přitom umožňoval komentáře bez registrace jmen a bez identity.

Navíc, velký senát souhlasil s rozhodnutím senátu první sekce, že důsledky konstatování porušení ochra-

ny osobnosti nebyly pro Delfi AS nijak extenzivní ani závažné.

Přesto, že rozhodnutí zdůrazňuje zvláštní povahu internetové komunikace, a to hned na několika místech, v konečném důsledku se vlastně nevypořádává se všemi jejími aspekty (např. s protiargumentem, že virtuální prostředí poskytuje obětem také značně větší možnost okamžité obrany a odpovědi [1]).

Katarína Šipulová

[1] Cox. Delfi v. Estonia: Privacy Protection and Chilling Effect. Verfassungsblog. 19. června 2015, <http://www.verfassungsblog.de/delfi-v-estonia-privacy-protection-and-chilling-effect/#.VaaBHATdBD>

Morice proti Francii (stížnost č. 29369/10) *ESLP ke kritice soudců a ochraně svobody projevu*

Velký senát Evropského soudu pro lidská práva (dále jen „ESLP“) dne 23. dubna 2015 rozhodl ve věci Morice proti Francii, č. 29369/10 a ve vztahu k tvrzenému porušení článku 10 Úmluvy zvrátil své předchozí senátní rozhodnutí. Trestní odsouzení stěžovatele (advokáta) za kritická vyjádření na stranu soudce tak představovala porušení práva na svobodu projevu.

Okolnosti případu

Případ se týkal odsouzení právníka za urážku na cti vůči soudci, publikovanou v tisku. Stěžovatel, pan Morice, zastupoval vdovu po francouzském soudci Borrelovi, jehož tělo bylo za zvláštních okolností nalezeno v Džibuti. Soudní vyšetřování případu bylo v roce 1997 přiděleno soudcům M. a L. L. Pan Morice se odvolal proti jejich rozhodnutí neprovádět rekonstrukci případu, načež odvolací soud rozhodnutí zrušil, případ soudcům odňal a přidělil jej soudci P. Na základě dalších zjištění (zejména přátelského dopisu státního zástupce z Džibuti adresovaného soudkyni M.) zaslal pan Morice ministerstvu spravedlnosti stížnost, ve které uváděl, že vyšetřování vedené soudci M. a L. L. bylo zcela v rozporu s principy nestrannosti a spravedlnosti. Následující den byly výňatky z dopisu, společně s vyjádřením pana Morice a informací o „ručně psaném a spíše přátelském“ dopise státního zástupce soudkyni, publikovány v deníku Le Monde. Článek rovněž odkazoval na probíhající kárné řízení proti soudkyni M., týkající se ztráty dokumentů ze spisu v případě „Scientologie“. Soudci M. a L. L. podali návrh na zahájení trestního řízení proti

šéfredaktorovi a panu Moricovi z důvodu veřejné urážky na cti úředních osob. Pan Morice byl následně v trestním řízení shledán vinným a byla mu uložena pokuta ve výši 4 000 eur, náhrada nákladů a společně s dalšími pachateli mu byla uložena náhrada újmy ve výši 7 500 eur pro každého soudce. Francouzské soudy (včetně Kasačního soudu) přitom odkazovaly na překročení limitů přípustné kritiky.

Posouzení ESLP

Soud po zopakování obecných principů plynoucích z judikatury přistoupil k přezkumu toho, zda byl zásah do stěžovatelových práv „nezbytný v demokratické společnosti“. ESLP se v první řadě zabýval statutem stěžovatele, přičemž vyjádřil nutnost odlišovat projevy učiněné v soudní síti (na které se vztahuje vysoká míra tolerance kritiky) od jiných projevů. Současně se vymezil proti ztotožňování postavení advokáta a novináře, protože advokáti jsou přímo zapojeni do fungování soudního systému a do obrany strany; na rozdíl od novinářů tak nepůsobí jako vnější svědkové, jejichž úkolem je informovat veřejnost. ESLP se dále věnoval posouzení přínosu vyjádření k debatě o veřejném zájmu. Zdůraznil, že projev se týkal vysoce medializovaného případu, který byl předmětem veřejného zájmu. Stěžovatelovy poznámky tak spadají do debaty o záležitostech veřejného zájmu a vyžadují vysokou míru ochrany svobody projevu. Ve vztahu k posouzení povahy sporných tvrzení soud uvedl, že se jednalo spíše o hodnotové soudy, než o čistě skutková tvrzení a v kontextu, v jakém byly učiněny, se jednalo spíše celkové hodno-

cení chování vyšetřujícího soudce. Vzhledem k okolnostem však hodnotové soudy měly dostačující skutkový základ. Soud se následně zabýval specifickými okolnostmi případu a zdůraznil potřebu zohlednit celkové pozadí případu. Vyjádřil se rovněž, že tvrzení nelze přičítat osobní zaujatosti stěžovatele; tvrzení se navíc týkala převážně fungování soudního vyšetřování. Soud nad rámec těchto tvrzení uvedl, že právník by měl být schopen upozornit veřejnost na potenciální nedostatky soudního systému, přičemž soudnictví může z takové konstruktivní kritiky profitovat. Soud se vyjádřil i k otázce požadavku zachování autority a nestrannosti soudní moci, přičemž konstatoval, že může být nezbytné chránit justici před výrazně škodícími útoky, které jsou zjevně neopodstatněné, s ohledem na to, že soudci z důvodu zdrženlivosti nemohou na útoky reagovat. Zdůraznil ale, že to nesmí bránit jednotlivcům vyjadřovat své názory, prostřednictvím hodnotových soudů s dostatečným skutkovým základem. Soud explicitně zmiňuje, že soudci, jako příslušníci základní státní instituce, musí strpět širší míru kritiky než běžní občané. Soud rovněž zdůraznil, že hájení klienta by nemělo probíhat v médiích, ale před soudy, za použití dostupných prostředků nápravy, za určitých okolností je však možné prezentovat problematiku aspekty v médiích. Soud se v neposlední řadě vyjádřil i k uloženým sankcím, které

mohou mít na právníka přímý i nepřímý odrazující efekt. V daném případě přitom byly sankce značné a postavení stěžovatele jako právníka navíc odůvodňovalo vyšší sankce. Soud tedy uzavřel, že zásah do stěžovatelových práv nebyl nezbytný v demokratické společnosti a k porušení článku 10 Úmluvy došlo.

Závěrečné poznámky

Soudní dvůr se rozsudkem velkého senátu přiklonil k o něco liberálnější linii své judikatury týkající se kritiky soudců. Soudci jsou součástí jedné ze základních institucí státu a limity přípustné kritiky jsou tak u nich širší, než u jiných osob. Soud sice zohledňuje nutnost zachovávat nestrannost a nezávislost soudu, a chránit ji před závažnými, neodůvodněnými útoky, to však nemůže zabránit jednotlivcům prezentovat názory. Soud navíc konstruktivní kritiku vnímá jako potenciální přínos pro fungování justice. Ne každý projev je však hoden ochrany: soud pečlivě zkoumá, zda je přínosem do debaty o věcech veřejného zájmu, jaká je jeho povaha a za jakých okolností byl učiněn. Částečně ale zmenšuje prostor pro případné zásahy státu týkající se kritických vyjádření vůči justici.

Alžbeta Králová

Rozhodnutí ESLP proti České republice

Věc Veselský proti České republice (stížnost č. 30020/11)

Dne 31. března 2015 rozhodl Evropský soud pro lidská práva (dále jen „Soud“) o stížnosti pana Veselského, který v souvislosti s řízením před Ústavním soudem namítal porušení práva na spravedlivý proces. Soud jednomyslně označil stížnost za zjevně neopodstatněnou, protože odmítnutí ústavní stížnosti z formálních důvodů nepředstavovalo nepřiměřené omezení stěžovatelova práva na přístup k soudu.

Stěžovatel, pan Veselský, byl odsouzen k trestu odnětí svobody. Ve své věci podal dovolání k Nejvyššímu soudu, který jej sice shledal přijatelným, s poukazem na § 265i odst. 1 trestního řádu jej však zamítl. Stěžovatel následně podal ústavní stížnost, ve které požadoval zrušení rozsudku Městského soudu v Brně, potvrzeného rozsudkem Krajského soudu. Rozsudek Nejvyššího soudu stěžovatel nezmínil v petitu ústavní stížnosti, pouze v úvodní rekapitulaci řízení, přičemž jej

k ústavní stížnosti ani nepřiložil. Ústavní soud stížnost odmítl z důvodu nenaplnění formálních podmínek řízení; stěžovatel totiž nenapadl rozhodnutí Nejvyššího soudu, které představovalo rozhodnutí o posledním procesním prostředku nápravy.

Soud ve vztahu k námitce na porušení práva na přístup k soudu předně připomněl, že úprava týkající se formálních náležitostí a lhůt slouží k zajištění řádného chodu soudnictví a právní jistoty. Soudy by se však měly vyhnout přepjatému formalismu, který by byl v rozporu se spravedlivým řízením a přílišné volnosti, která by vedla k potírání procesních podmínek stanovených zákonem. Soud uvedl, že z ústavní stížnosti není patrný úmysl směřovat ji proti rozsudku Nejvyššího soudu. Současně konstatoval, že rozhodnutí Nejvyššího soudu představovalo rozhodnutí o posledním prostředku nápravy, přičemž zdůraznil, že Nejvyšší soud neposuzoval

pouze přípustnost dovolání. Nutnost napadnout rozhodnutí o posledním prostředku nápravy jasně plyne jak ze zákona, tak z vnitrostátní praxe. Soud dále uvedl, že čl. 6 odst. 1 Úmluvy by neměl být vykládán v tom smyslu, aby byl Ústavní soud povinen jít nad rámec toho, co stěžovatel požaduje; to by mohlo vést k přílišné volnosti a absenci předvídatelnosti. Nad rámec toho Soud konstatoval, že v řízení před Ústav-

ním soudem je povinné zastoupení advokátem, přičemž ani stěžovatel, ani právní zástupce neuvedli, co bránilo advokátovi podat ústavní stížnost i proti rozhodnutí Nejvyššího soudu. Závěrem tedy Soud konstatoval, že za daných okolností nepřijatelnost ústavní stížnosti nepředstavovala nepřiměřené omezení práva na přístup k soudu a stížnost shledal nepřijatelnou.

Informace k dalším českým řízením před ESLP

V posledním období došlo k zajímavému vývoji i u několika dalších řízení vedených u Evropského soudu pro lidská práva, a to přesto, že Soud nevydal proti České republice žádný meritorní rozsudek. Česká republika se v první řadě dočká dalšího rozsudku velkého senátu, protože 1. června 2015 rozhodl senát pěti soudců o postoupení věci **Dubská a Krejzová proti České republice** velkému senátu. Je tak možné, že senátní závěr z prosince roku 2014 [1], týkající se neporušení článku 8 Úmluvy, bude nakonec přehodnocen. Dne 11. června 2015 Soud schválil smír hned ve dvou věcech týkajících se regulovaného nájemného, a to **R & L, s. r. o. proti České republice** a **Šumbera proti České republice**. Smír navazoval na odsuzující rozsudek Soudu ve věci R & L, s. r. o. a ostatní proti České republice z 3. července 2014, ve kterém soud rozhodnutí o spravedlivém zadostiučinění odložil. V rozhodnutí ze dne 3. března 2015 ve věci **Kudlička proti České republice**, č. 21588/12,

shledal Soud stížnost týkající se délky řízení na náhradu mzdy a cestovních nákladů nepřijatelnou. Soud konstatoval, že stěžovatel neutrpěl podstatnou újmu a navíc mu byla v souvislosti s délkou řízení, které před obecnými soudy trvalo přibližně 7 let, nahrazena nemajetková újma ve výši 10 000 Kč. Rozhodnutím z 12. května 2015 shledal Soud nepřijatelnou i stížnost č. 30052/13, ve věci **Prodělalová proti České republice**. Stěžovatelka již jednou, v řízení týkajícím se práva na styk s dětmi, úspěšná byla (rozsudek z 20. prosince 2011, č. 40094/08), tentokrát ale Soud konstatoval, že částí námitek se již zabýval v předchozím řízení a ve zbytku stěžovatelka nevyčerpala vnitrostátní prostředky nápravy, protože o jedné z jejich stížností k Ústavnímu soudu nebylo doposud rozhodnuto.

Alžbeta Králová

[1] O senátním rozsudku ve věci Dubská a Krejzová jsme informovali v [Bulletinu č. 4/2014](#).

Judikatura nejvyšších soudů s evropským prvkem

Česká republika: Nejvyšší soud

Usnesení Nejvyššího soudu zsp. zn. 21 Cdo 4909/2014 ze dne 19. března 2015

Určení obvyklého bydliště dítěte v případě podání oznámení podle čl. 16 Haagské úmluvy

V polovině března Nejvyšší soud rozhodl ve věci mezinárodní příslušnosti pro řízení o úpravu výchovy a výživy po dobu před a po rozvodu. Soudy nižšího stupně shodně konstatovaly, že podle čl. 8 nařízení Rady ES č. 2201/2003 o příslušnosti a uznávání a výkonu rozhodnutí ve věcech manželských a ve věcech rodičovské zodpovědnosti („nařízení Brusel II bis“) k řízení příslušné nejsou, protože místem obvyklého bydliště je Rakousko. Krajský soud při posouzení kladl důraz zejména na trvalost pobytu; zatímco v Rakousku se děti narodily a strávily tam většinu života, v České republice před podáním návrhu nežily ani tři čtvrtě roku. Těžiště života dětí zůstalo

v Rakousku, neboť s ohledem na aspekt trvalosti k němu mají děti objektivně bližší vztah. Proti rozhodnutí podala matka dovolání k Nejvyššímu soudu, ve kterém namítala, že děti v řízení vůbec nebyly vyslechnuty a že soudy nezkoumaly zásadní skutečnosti pro posouzení obvyklého bydliště.

Nejvyšší soud předně zopakoval výkladová vodítka plynoucí z judikatury Soudního dvora k určení „obvyklého bydliště“ podle čl. 8 nařízení Brusel II bis [1]. Upozornil však, že soudy obou stupňů byly v řízení vyrozuměny Úřadem pro mezinárodní ochranu dětí v Brně o ohlášení podle čl. 16 Úmluvy o civil-

ních aspektech mezinárodních únosů dětí a o tom, že ke dni rozhodování nebyl podán návrh na navrácení nezletilých do Rakouska. V obdobných řízeních je vždy nutné pečlivě přihlížet k tomu, zda se dítě nenachází na území v důsledku porušení práva péče o dítě, neboť kladné zjištění má za následek určení mezinárodní příslušnosti podle čl. 10 nařízení Brusel II bis. Jestliže je zjištěno ohlášení o navrácení dítěte podle čl. 16 Úmluvy, musí úvaze o mezinárodní příslušnosti podle čl. 8 předcházet posouzení o případné příslušnosti podle čl. 10 nařízení. Pokud je zjištěno, že ohlášení bylo podáno v běhu lhůty podle čl. 10 písm. b) alinea i) a nebyl-li současně v přiměřené lhůtě po obdržení oznámení podán návrh na navrácení dítěte, přísluší soudu posoudit přiměřenost lhůty. Pro případ prodlevy mezi oznámením a zahájením soudního řízení o navrácení totiž čl. 10 neupravuje pravidlo určení příslušnosti. Kritéria pro přiměřenost lhůty je nutné posuzovat s ohledem na účel Úmluvy, tedy zajištění bezodkladného návratu dětí. Úmluva přitom stanoví lhůtu jednoho roku od protiprávního přemístění či zadržení do zahájení řízení před soudním nebo správním orgánem smluvního státu, kde se dítě nachází, před jejímž uplynutím soud nařídí navrácení dítěte bezodkladně. Prodlužování stavu mezi oznámením a zahájením řízení působí proti účelu Úmluvy, i když je možné o navrácení rozhodnout i po uplynutí lhůty. Pro úvahu o přiměřenosti lhůty bude současně významné i zjištění, zda byl běh lhůty ovlivněn snahou nositelů práva péče o dítě o smírné vyřešení věci. Český soud by tedy mohl učinit závěr o své mezinárodní příslušnosti pouze tehdy, uplynula-li mezi ohlášením a podáním návrhu na navrácení dítěte nepřiměřená doba (případně návrh nebyl vůbec podán) a současně by byly naplněny podmínky čl. 8 nařízení Brusel II bis.

Ve vztahu k čl. 8 nařízení Brusel II bis Nejvyšší soud zdůraznil, že kritérium trvalosti je pouze jedním z kritérií, které je potřeba hodnotit společně s dalšími skutečnostmi. Nařízení nestanovuje lhůtu, po jejímž uplynutí nastává domněnka obvyklého bydliště, proto ani samotné zjištění, že děti na území ČR nežily ani tři čtvrtě roku, nemůže vést samo o sobě k závěru, že si na území ČR obvyklý pobyt nevytvořily. Jako nedůvodnou naopak Nejvyšší soud označil argumentaci dovolatelky ohledně přihlídnutí k přáním a názorům dítěte

te v rámci zkoumání podmínek mezinárodní příslušnosti. Matka zaměnila zjišťování názoru dítěte podle § 100 odst. 3 o. s. ř., které neslouží ke zjišťování skutkového stavu, se zkoumáním podmínek řízení, vystavených na objektivních kritériích, i když obě kategorie jsou podmiňovány (nejlepším) zájmem dítěte. Princip nejlepšího zájmu dítěte v hmotněprávní rovině se projevuje již tím, že je obsažen v pravidlech pro určení mezinárodní příslušnosti soudu (viz bod 12 preambule nařízení, který stanoví, že pravidla pro určení mezinárodní příslušnosti jsou formulována s ohledem na nejlepší zájem dítěte). Nejvyšší soud tedy uzavřel, že závěr odvolacího soudu o obvyklém pobytu nezletilých dětí v Rakousku je v době zahájení řízení předčasný a napadené usnesení zrušil a věc vrátil k dalšímu řízení. Předmětné rozhodnutí Nejvyššího soudu tak stanovuje pro soudy postup při určování mezinárodní příslušnosti za situace, kdy je podáno ohlášení podle čl. 16 Haagské úmluvy. Soudy se v takovém případě musí vypořádat s přezkumem přiměřenosti lhůty uplynulé od ohlášení. Současně však usnesení upřesňuje výklad obvyklého bydliště v smyslu čl. 8 nařízení Brusel II bis, kdy relativizuje význam kritéria trvalosti pobytu. V neposlední řadě pak popírá názor matky, dle které je i v rámci zkoumání podmínek řízení nezbytné přihlížet k názorům a přáním dítěte. Je tak zajímavým upřesněním hned několika aspektů určování mezinárodní příslušnosti v rámci řízení o péči o dítě.

Alžbeta Králová

[1] Rozsudek Soudního dvora ze dne 9. října 2014 ve věci C-376/14 PPU C proti M, rozsudek Soudního dvora ze dne 2. dubna 2009 ve věci C-523/07 A a rozsudek Soudního dvora ze dne 22. prosince 2010 ve věci C-497/10 PPU Mercredi.

Nejvyšší soud Brno Burešova. Autor: archiv

Rozsudek sp. zn 23 Cdo 963/2015 ze dne 31. března 2015

Nebezpečí záměny ochranné známky

Nejvyšší soud se v předmětném rozsudku vyjádřil k aspektům posuzování nebezpečí záměny ochranné známky. Žalobkyně se domáhala určení, že plastové lahvičky s aromatickou esencí do elektronických cigaret označených nápisem DADOF porušují slovní ochrannou známku Davidoff. Městský soud určil, že předmětné lahvičky jsou padělky. Celní úřad zadržel zboží označené ve výroku rozsudku, tedy zelené krabičky s označením DADOF s dominantními nápisy Panda Energy s.r.o. a E-Juice, resp. obrázek pandy kouřící cigaretu. Společnost nabízela na internetových stránkách totožné zboží s uvedením nápisu De kang namísto E-juice. U obrázku zboží se nacházel nápis Davidoff. Dle tvrzení žalované bylo slovo Davidoff používáno pouze krátkou chvílí, a to nedopatřením provozovatele internetových stránek. Odvolací soud potvrdil rozsudek městského soudu.

Nejvyšší soud se při posouzení porušení ochranné známky Davidoff vypořádal s podmínkami nebezpečí záměny u veřejnosti, resp. nebezpečí asociace mezi označením a ochrannou známkou. Relevantní kritéria pro posuzování nebezpečí záměny vymezil Nejvyšší soud v kontextu judikatury Soudního dvora. Nebezpečí záměny tak musí být u veřejnosti posuzováno globálně s přihlédnutím ke všem relevantním faktorům daného případu. Globální posouzení vzhledové, sluchové nebo pojmové podobnosti dotčených ochranných známek musí být ve světle rozsudků Soudního dvora [1] založeno na celkovém dojmu, přičemž rozlišovacím a dominantním prvkům by měla být věnována zvláštní pozornost. Subjektem globálního posouzení nebezpečí je pak průměrný spotřebitel. Dle Nejvyššího soudu, vycházející z rozsudku Soudního dvora C-210/96 ve věci *Gut Springenheide, R. T. vs. Oberkreisdirektor des Kreises Steinfurt*, se při hodnocení klamavosti zboží musí brát v úvahu pravděpodobné očekávání průměrně informovaného, pozorného a rozumného spotřebitele. [2] Nejvyšší soud odkazem na svou dřívější judikaturu taktéž definoval pojem

průměrného spotřebitele, jímž se rozumí zejména současní nebo potenciální spotřebitelé daného druhu výrobků nebo služeb, pro které se ochranná známka užívá, nebo osoby zapojené do distribuční sítě daného druhu výrobků nebo služeb, popřípadě obchodní kruhy, zabývající se daným druhem výrobků nebo služeb, pro které se ochranná známka užívá. [3] Jako další důležitý faktor při posuzování nebezpečí záměny uvedl Nejvyšší soud zohlednění kontextu, v němž bylo označení použito. Pouhé posouzení vzhledové a sluchové podobnosti ochranné známky a označení ještě neimplikuje závěr o existenci nebezpečí záměny. Takový závěr lze totiž učinit pouze s ohledem na konkrétní kontext. Nejvyšší soud taktéž poukázal na vztah mezi asociací označení a záměnou označení, přičemž asociaci označení nepovažoval za striktnější alternativu k pravděpodobnosti záměny označení.

Nejvyšší soud tak závěr o existenci nebezpečí záměny, která je založená pouze na posouzení vizuální a fonetické podobnosti slov DAVIDOFF a DADOF, shledal jako nesprávný. Od průměrného spotřebitele, v tomto případě kuřáka, lze totiž očekávat znalost značek výrobků ke kouření a způsobu jejich označování. Taktéž je nutné zohlednění skutečností tvořících konkrétní kontext. Na krabičce zboží totiž byly dominantními prvky nápisy Panda Energy s.r.o., E-juice a obrázek pandy, nikoliv dodatečně natištěný nápis DADOF. Nízká míra vizuální podobnosti a chybějící pojmová podobnost zasažená do výše uvedeného kontextu tak vedly Nejvyšší soud k závěru o neexistenci nebezpečí záměny.

[1] Rozsudek Soudního dvora ze dne 11. listopadu 1997, ve věci Sabel, C-251/09; rozsudek Soudního dvora ze dne 6. října 2005, ve věci Medion, C-120/04; rozsudek Soudního dvora ze dne 12. června 2007, ve věci OHIM v. Shaker, C-334/05.

[2] Rozsudek Soudního dvora ze dne 16. července 1998, ve věci Gut Springenheide GmbH a Tusky v. Oberkreisdirektor des Kreises Steinfurt – Amt für lebensmittelüberwachung, C-210/96.

[3] Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 28. srpna 2012, sp. zn. 23 Cdo 4046/2010.

Usnesení sp. zn 8 Tdo 235/2015 ze dne 17. března 2015

Podmínky, za nichž lze číst výpovědi svědka nebo obviněného, kteří jsou v cizině nedostupní

Nejvyšší soud se v usnesení ze dne 17. března 2015 vyjádřil k možnosti nahrazení výpovědi svědka přečtením protokolu [tedy k § 211 odst. 1 písm. a) a odst. 2 písm. a) trestního řádu], a to s ohledem na mezinárodní závazky plynoucí z Úmluvy o ochraně lidských práv

a postupy předvídané Evropskou úmluvou o vzájemné pomoci ve věcech trestních (dále jen Úmluva). Rozsudkem okresního soudu byl obviněný uznán vinným přčinem ohrožení pod vlivem návykové látky podle § 274 odst. 1 trestního zákoníku, jehož se do-

pustil tím, že v obci Žilina řídil motorové vozidlo pod vlivem alkoholu. Ve věci byla pro vinu obviněného určující otázka, zda byl právě on řidičem vozidla. Dle výpovědí zasahujících policistů lze zjistit, že přijeli k vozidlu v době, kdy místo řidiče bylo již prázdné. Skutečnost, že řídil obviněný, zjistili od dalších dvou osob sedících na zadním sedadle. Z obsahu provedených důkazů je zřejmé, že jedinými dvěma přímými svědky, kteří označují obviněného jako řidiče, jsou dva svědci ze Slovenska. Obviněný v dovolání soudům zásadně vytkl (kromě dalších námitek), že výpovědi stěžejních svědků přečetly, ač tyto byli vyslechnuti pouze ve Slovenské republice, tím pádem neshromáždily všechny dostupné důkazy pro správné a úplné skutkové závěry, a proto nebyla vina obviněného spolehlivě prokázána.

Nejvyšší soud v souladu s judikaturou ESLP zdůraznil možnost obviněného zpochybnit výpověď svědka a klást mu otázky. Obviněnému tak musí být poskytnuta příležitost, aby zpochybnil výpověď svědka obžaloby a kladl mu otázky, a to buď v okamžiku jeho výpovědi, nebo v pozdějším stádiu. Důležité je, aby obhajoba měla alespoň v některé fázi řízení možnost vyslechnout svědka kontradiktorním způsobem.[1] Skutečností, že svědek je cizím státním občanem, má v cizině trvalý pobyt, nebo se z jiných důvodů zdržuje v cizině, ještě neimplikují závěr, že svědek nemůže být vyslechnut osobně před českým soudem pro nedosažitelnost a že jsou zároveň naplněny podmínky pro přečtení výpovědi dle § 211 odst. 2 písm. a) tr. ř. Je nutné pokusit se předvolat svědka, a to buď podle mezinárodní smlouvy, nebo i prostřednictvím dožádání na nesmluvním základě. Zákonná podmínka nedosažitelnosti pak bude splněna pouze tehdy, pokud je zřejmé, že se svědek nebo obžalovaný dobrovolně nedostaví na předvolání k výslechu do České republiky. Soud musí nicméně i v takovém případě zvažovat význam výpovědi na výsledek řízení a to, zda měl obviněný, resp. jeho obhájce možnost svědka vyslechnout. Nejvyšší soud v případě, kdy se svědek zdržuje v cizině, poukazuje na nutnost využití institutů právního styku obsažených v zákoně č. 104/2013 Sb., o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních nebo v příslušné mezinárodní smlouvě.

Pokud obviněný nemá obhájce a nebyla mu umožněna účast na výslechu svědka (spoluobviněného) konaného v cizině, tzn. o výslechu takového svědka nebyl ani vyrozuměn, protokol o takto opatřené výpovědi, i přes dlouhodobý pobyt v cizině a nedosažitelnost svědka, nemůže být podle § 211 odst. 2 písm. a) tr. ř.

přečten v hlavním líčení, pokud je důvodem toliko to, že se takový svědek (spoluobviněný) odmítá i přes opakované předvolání k soudu do ČR dostavit. Důvodem pro postup dle § 211 odst. 1 písm. a) tr. ř. nemůže být okolnost, když se nedostavil svědek, který obdržel předvolání k hlavnímu líčení prostřednictvím opakovaně zasílané tzv. červené mezinárodní doručky, jestliže soud současně nepostupoval podle čl. 10 Úmluvy a nepožádal dožádanou stranu o doručení předvolání s upozorněním, že osobní účast se považuje za důležitou, ale především nevyužil možnosti výslechu svědků orgány cizího státu podle čl. 3 a 4 Úmluvy, a to i za přítomnosti obviněného. Nejvyšší soud zdůraznil, že právo obviněného na to, aby měl ve smyslu čl. 6 odst. 3 písm. d) Úmluvy o ochraně lidských práv a svobod klíčového svědka kontradiktorně vyslechnout, má přednost před principy rychlosti trestního řízení. Obviněnému, který nemá obhájce, je nezbytné umožnit přítomnost při výslechu svědka především v případě zásadního usvědčujícího důkazu.

S ohledem na výše uvedené shledal Nejvyšší soud postup soudu prvního stupně, spočívající v nevyslechnutí svědků v hlavním líčení a v provedení důkazu postupem dle § 211 odst. 1 písm. a) tr. ř., za nesprávný. Tento postup totiž porušoval principy spravedlivého procesu, jelikož obviněný byl zbaven práva svědka vyslechnout a klást jim dotazy. Nesprávný postup soudu taktéž spočíval v porušení zásad § 2 odst. 5, 6 tr. ř. Nejvyšší soud proto zrušil rozhodnutí soudů nižšího stupně a prvostupňovému soudu přikázal, aby věc v potřebném rozsahu projednal a rozhodl. Nejvyšší soud posléze uvedl, jakým způsobem má soud postupovat. Zajištění výslechu svědků bude probíhat formou mezinárodní právní pomoci. V daném případě tedy bude nutné postupovat na základě podmínek stanovených Evropskou úmluvou o vzájemné pomoci ve věcech trestních a podmínek sjednaných Smlouvou mezi Českou republikou a Slovenskou republikou o právní pomoci poskytované justičními orgány a o úpravě některých právních vztahů v občanských a trestních věcech formou dožádání výslechu svědků slovenskými orgány tak, aby měl obviněný možnost být těmito výslechem přítomen. Až pak bude možné uvedené důkazy v souladu s § 211 odst. 1 písm. a) tr. ř. před soudem přečíst.

Katarína Deáková

[1] Např. rozsudek ESLP ze dne 24. listopadu 1986, ve věci Unterpertinger proti Rakousku, st. č. 9120/80; rozsudek ESLP ze dne 15. prosince 2011, ve věci Al-Khawaja a Tahery proti Spojenému království, č. 26766/05 a 22228/06.

Rakousko: Oberste Gerichtshof

Rozhodnutí sp. zn. 7Ob94/14w ze dne 18. února 2015

Smlouvy uzavírané spotřebitelem v rámci podnikatelské i soukromé činnosti

Rakouský Soudní dvůr se v rozsudku z 18. února 2015 vyjádřil k otázce postavení spotřebitele v případech smluv týkajících se jak podnikatelské činnosti, tak soukromých účelů. Žalobce pracující jako pojišťovací agent objednal u žalovaného parketovou podlahu, kterou chtěl položit ve třech místnostech svého bytu, přičemž jedna z těchto místností sloužila jako kancelář. Při objednávce se taktéž informoval ohledně tvrdosti dřeva. Již po několika měsících bylo viditelné poškození parket, a to v důsledku škrábanců od koček, a tak se žalobce domáhal vrácení kupní ceny a náhrady škody. Jelikož soudy rozhodující v prvním a druhém stupni vyhověly žalobě pouze částečně, došlo k podání dovolání.

Dovolací soud se vyjádřil k interpretaci § 932/2 ABGB ve světle směrnice 1999/44, o některých aspektech prodeje spotřebního zboží a záruk na toto zboží. § 932/2 ABGB upravuje nároky kupujícího při vadném plnění. Kupující se tak dle tohoto ustanovení může rozhodnout v případě vadného plnění mezi opravou nebo výměnou věci, ledaže je oprava nebo výměna nemožná, resp. je pro prodávajícího spojená s neúměrně vysokými náklady. Dle Nejvyššího soudu se tak toto ustanovení vztahuje pouze na smlouvy uzavřené mezi spotřebitelem a podnikatelem a nelze je rozšířit na kupní smlouvy uzavřené mezi dvěma podnikateli, resp. spotřebiteli. Nelze ani předpokládat, že by tak rozsáhlé rozšíření povinnosti dodatečného plnění i na jiné kupní smlouvy, jaké předvídal Soudní dvůr ve věcech C-65/09 Weber a C-87/09 Putz pro prodej spotřebního zboží, odpovídalo představám rakouského zákonodárce. Nejvyšší soud tak poukazuje na judikaturu Soudního dvora ve věci C-464/01 Gruber. Ve věci Gruber se totiž SDEU vyjádřil k postavení spotřebitele tak, že na osobu uzavírající smlouvu týkající se zboží, které je určeno zčásti k účelu podnikatelskému, zčásti k účelu, jenž se netýká její podnikatelské činnosti, se nehledí

jako na spotřebitele. Výjimkou je situace, kdy je podnikatelský účel natolik okrajový, že má zanedbatelnou úlohu v celkovém kontextu transakce, přičemž skutečnost, že nepodnikatelská stránka převažuje, nemá v tomto ohledu vliv. Souladně se k problematice smluv vykazujících jak spotřebitelský, tak podnikatelský účel, vyjadřuje i rakouský obchodní zákoník. Dle díkce § 344 se v případě pochybnosti ohledně povahy smlouvy uzavřené podnikatelem na ni hledí jako na smlouvu patřící do jeho podnikatelské činnosti. Dorněnkou obsaženou v § 344 lze vyvrátit pouze prokázáním, že smlouva byla dle objektivních kritérií uzavřena pro soukromý účel a soukromý charakter smlouvy byl druhé smluvní straně znám. V případě dovolatele se jednalo o nákup parket do třech místností, z nichž jedna sloužila jako pracovna. Uzavřením kupní smlouvy tak byly sledovány jak soukromé, tak podnikatelské účely, přičemž v daném případě nelze vycházet z toho, že podnikatelsko-profesní účel nákupu byl okrajový.

Katarína Deáková

Justizpalast, Vienna. (<http://www.ogh.gv.at/>).

Francie: Cour de cassation

Rozhodnutí Cour de cassation č. 13-13.052 ze dne 10. února 2015

Určení rozhodného práva u zasílatelské smlouvy

V bulletinu č. 4/2014 jsme informovali o rozsudku Soudního dvora ze dne 23. října 2014 ve věci C-305/13 Haeger & Schmidt GmbH, vydaném na základě předběžné otázky Kasačního soudu, týkající se interpretace Úmluvy o právu rozhodném pro smluvní závazkové vztahy z 19. června 1980 (Římská úmluva). Kasační soud v návaznosti na rozsudek Soudního dvora rozhodl v téže věci 10. února 2015.

V dané věci společnost Va Tech, založená podle francouzského práva, pověřila na základě smlouvy z roku 2002 společnost Safram se sídlem ve Francii, aby jako hlavní zasílatel obstarala přemístění transformátoru (pocházejícího z USA) z belgických Antverp do francouzského Lyonu. Společnost Safram, jednající vlastním jménem na účet společnosti Va Tech, uzavřela se společností Haeger & Schmidt, se sídlem v Německu, smlouvu o obstarání přepravy transformátoru říční cestou. Společnost Haeger & Schmidt tímto úkolem pověřila dopravce J. Loria, usazeného ve Francii, který je majitelem nákladního člunu, registrovaného v Belgii. Během nakládky transformátoru se nákladní člun i s nákladem potopil. Společnost Va Tech následně žalovala společnost Safram a Haeger & Schmidt o náhradu škody. Společnost Haeger & Schmidt uplatnila regresní nárok vůči dopravci J. Loriovi a jeho pojistiteli se sídlem ve Francii. Soud prvního stupně i odvolací soud nároku společnosti Va Tech vyhověly, s tím, že dotčené smlouvy je třeba posoudit podle francouzského práva. V rámci kasačního opravného prostředku společnost Haeger & Schmidt namítala nesprávné určení rozhodného práva. Soudní dvůr v reakci na předběžné otázky Kasačního soudu uvedl, že čl. 4 odst. 4 poslední věta Římské úmluvy (podle níž dopravní nájemní (charterové) smlouvy a jiné smlouvy, jejichž hlavním účelem je přeprava zboží, se považují za smlouvy o přepravě zboží) se vztahuje na zasílatelskou smlouvu pouze tehdy, pokud je hlavním předmětem smlouvy přeprava dotyčného zboží jako taková, což přísluší ověřit Kasačnímu soudu. Dále rozhodl, že pokud nelze určit rozhodné právo pro zasílatelskou smlouvu na základě čl. 4 odst. 4 věty druhé Římské úmluvy (podle níž u smluv o přepravě zboží platí domněnka, že smlouva nejúžeji souvisí se zemí, v níž má přepravce v době uzavření smlouvy hlavní provozovnu, nachází-li se v této zemi také místo nakládky nebo místo vykládky nebo hlavní provozovna odesílatele zboží), musí být určeno podle obec-

ného pravidla stanoveného v odstavci 1 čl. 4, to znamená, že právem, kterým se řídí smlouva, je právo země, s níž tato smlouva nejúžeji souvisí. Konečně třetím výrokem Soudní dvůr rozhodl, že čl. 4 odst. 2 Římské úmluvy musí být vykládán v tom smyslu, že je-li tvrzeno, že smlouva úžeji souvisí s jinou zemí, než je země, jejíž právo je určeno na základě domněnky uvedené v daném odstavci, musí vnitrostátní soud porovnat vazby mezi touto smlouvou a na jedné straně zemí, jejíž právo je určeno na základě domněnky, a na druhé straně jinou dotčenou zemí. Při tomto porovnání musí vnitrostátní soud zohlednit veškeré okolnosti, včetně existence jiných smluv souvisejících s dotčenou smlouvou. Soudní dvůr tak poskytl Kasačnímu soudu určitá vodítka, jak Římskou úmluvu aplikovat, konečné posouzení ale ponechal na Kasačním soudu.

Kasační soud nejprve konstatoval, že odvolací soud ve svém rozhodnutí podrobil smluvní odpovědnost společnosti Haeger francouzskému právu. Podle odvolacího soudu se přepravní smlouva, jejíž stranou je společnost Haeger, nemůže řídit německým právem, protože byla uzavřena na účet společnosti Va Tech prostřednictvím společnosti SAFRAM, přičemž obě tyto společnosti mají sídlo ve Francii a do Francie bylo situováno i místo doručení zásilky. Podle Kasačního soudu nicméně tím, že odvolací soud kvalifikoval smlouvu, kterou byla společnost Haeger vázána, jako zasílatelskou smlouvu, z důvodu, že účelem smlouvy byla organizace říční přepravy, že role společnosti Haeger přesahovala pouhého pronajmutí dopravního prostředku a že této společnosti náležela i volba dopravního prostředku, neodůvodnil náležitě své rozhodnutí. Odvolací soud měl dle Kasačního soudu dále specifikovat, zdali je hlavním předmětem smlouvy přeprava jako taková, což je jediný případ, kdy zasílatelskou smlouvu lze postavit na roveň smlouvě o přepravě ve smyslu čl. 4 odst. 4 Římské úmluvy. Za předpokladu, že odvolací soud nemohl přijmout tuto kvalifikaci, měl s přihlédnutím ke všem okolnostem účinně porovnat vazby mezi předmětnou smlouvou a Německem, Belgií a Francií, aby určil stát, k němuž existuje nejbližší vazba. Z těchto důvodů zrušil Kasační soud rozhodnutí odvolacího soudu (kromě výroku o zamítnutí nároků vůči J. Loriovi a jeho pojistiteli) a vrátil mu věc k dalšímu řízení.

Libor Havelka

Velká Británie: The Supreme Court

Rozhodnutí Nejvyššího soudu UK [2015] UKSC 27 ze dne 29. dubna 2015

Určení mezinárodní příslušnosti podle nařízení o úpadku

Nejvyšší soud Spojeného království se v jednom ze svých rozhodnutí z poslední doby zabýval interpretací pojmu „provozovna“, jakožto provozního místa, kde dlužník vykonává nikoli přechodnou hospodářskou činnost za pomoci lidských a materiálních zdrojů, podle nařízení Rady (ES) č. 1346/2000 ze dne 29. května 2000 o úpadkovém řízení („nařízení o úpadku“). Od tohoto posouzení se následně mohla odvíjet mezinárodní příslušnost soudů ve Spojeném království, a to s ohledem na čl. 3 odst. 2 nařízení. Ten stanovuje, že pokud jsou hlavní zájmy dlužníka soustředěny na území některého členského státu, jsou soudy jiného členského státu příslušné k zahájení úpadkového řízení proti dlužníkovi pouze tehdy, pokud má dlužník provozovnu na území tohoto členského státu.

V dané věci řecké soudy nařídily v říjnu 2009 likvidaci letecké společnosti Olympic Airlines SA, s tím, že hlavní likvidační řízení probíhalo v Řecku. Daná společnost zároveň disponovala i kanceláři ve Spojeném království. Systém důchodového zabezpečení společnosti vykazoval vysoký deficit. Osoby oprávněné ze systému důchodového zabezpečení mají v takovém případě nárok na kompenzaci z ochranného penzijního fondu Spojeného království. Kompenzace je nicméně splatná od data tzv. oprávněné insolvenční události (qualifying insolvency event). V projednávané věci se ukázalo sporné, zda tímto datem může být den, kdy byl ve Spojeném království podán návrh na likvidaci (20. červenec 2010). Podle nařízení o úpadku totiž platí, že pokud jsou hlavní zájmy dlužníka v jiném členském státě Evropské unie, soudy ve Spojeném království jsou oprávněny naříditi likvidaci, pouze pokud má daná společnost ve Spojeném království provozovnu.

Nejvyšší soud Spojeného království uvedl, že na definici pojmu „provozovna“ v čl. 2 písm. h) nařízení o úpadku musí být nahlíženo komplexně. Aby bylo možné shledat, že dlužník disponuje v daném státě provozovnou, je proto nutné, aby dlužníková aktivita v daném státě byla (i) hospodářská, (ii) nikoli přechodná, (iii) vykonávána v provozním místě a (iv) za

pomoci lidských a materiálních zdrojů. Z definice proto vyplývá, že za provozovnu se považuje fixní místo podnikání. Požadavek, že aktivita dlužníka má být vykonávána za pomoci lidských a materiálních zdrojů, naznačuje, že se musí jednat o obchodní činnost zahrnující jednání se třetími stranami a nikoli pouze vnitřní správu společnosti. S odkazem na Virgos-Schmitovu zprávu (výkladová zpráva k Úmluvě o konkurzním řízení, předcházející nařízení o úpadku) a judikaturu Soudního dvora EU (rozsudek ze dne 20. října 2011 ve věci C-396/09 Interedil Srl) Nejvyšší soud doplnil, že aktivita dlužníka musí být vykonávána na trhu, tj. externě, tak, aby si třetí osoby, zejména věřitelé dlužníka, byly těchto aktivit vědomy.

V projednávané věci nicméně společnost Olympic Airlines SA disponovala k 20. červenci 2010 (podání návrhu na likvidaci ve Spojeném království) pouze jedinou kanceláří v Londýně, pronajatou od přidružené společnosti. Chod kanceláře zabezpečovali na základě ad hoc krátkodobých úvazků pouze tři zaměstnanci. Jeden ze zaměstnanců docházel do kanceláře 3 – 4 x týdně a vykonával dílčí úkony na základě pokynů likvidátora z Atén. Druhý ze zaměstnanců zajišťoval výplatu mzdy, uhrazení nákladů za elektřinu, úklid, místních daní aj. Zároveň dohlížel na likvidaci majetku společnosti v Anglii. Třetí zaměstnanec oběma asistoval.

Za těchto okolností Nejvyšší soud Spojeného království uzavřel, že společnost Olympic Airlines SA nevykonávala v relevantním období ve svých prostorách v Londýně obchodní činnost. Zbývající zaměstnanci pouze řešili záležitosti vnitřní správy, spojené se závěrečnou fází likvidace majetku prostředků sloužících k podnikání. Nelze proto uzavřít, že Olympic Airlines SA disponovala ve Spojeném království provozovnou ve smyslu nařízení o úpadku. Nejvyšší soud z tohoto důvodu opravný prostředek zamítl.

Libor Havelka

Rozhodnutí Nejvyššího soudu UK [[2015] UKSC 35 ze dne 22. května 2015 Kritérium „trvalosti“ při určení obvyklého bydliště dítěte

Britský Nejvyšší soud se ve věci AR proti R zabýval otázkou obvyklého bydliště dětí a jejich případného navrácení ve smyslu čl. 3 Úmluvy o občanskoprávních aspektech mezinárodních únosů dětí (dále „Haagská úmluva“) a nařízení č. 2201/2003 o příslušnosti a uznávání a výkonu rozhodnutí ve věcech manželských a ve věcech rodičovské zodpovědnosti („nařízení Brusel II bis“).

Případ se týkal dvou dětí, narozených v srpnu 2010 a červnu 2013 ve Francii. Společně s rodiči – otcem s francouzským občanstvím a matkou s britským a kanadským občanstvím – žily až do července 2013 ve Francii. V průběhu července se matka s oběma dětmi přestěhovala se souhlasem otce do Skotska, kde měla zůstat po dobu mateřské dovolené (tj. 12 měsíců). V listopadu 2013 se vztah rodičů rozpadl, načež matka v Skotsku zahájila řízení o určení bydliště dětí a vydání zákazu k přemístění dětí ze Skotska. Otec namítal, že zahájení tohoto řízení je protiprávním přemístěním, protože obvyklé bydliště dětí je ve Francii.

Prvostupňový soud („Outer House of the Court of Session“) rozhodl, že děti před listopadem 2013 neztratily obvyklé bydliště ve Francii, protože ze všech důkazů plyne, že pobyt matky s dětmi v Skotsku měl být dočasný (na dobu mateřské dovolené). Soudce nebyl na základě dostupných důkazů přesvědčený, že strany přijaly společné rozhodnutí trvale se přestěhovat do Skotska. Odvolací instance („Inner House of the Court of Session“) konstatovala, že stanovení obvyklého bydliště dítěte na základě kritéria sdíleného úmyslu rodičů při jeho změně není správným postupem. Otec se proti tomuto rozhodnutí odvolal k Nejvyššímu soudu, protože Inner House dle jeho názoru při posuzování pochybil.

Nejvyšší soud odvolání otce zamítl, konstatoval totiž, že s ohledem na stávající judikaturu [1], je při určování obvyklého bydliště klíčová stabilita bydliště, nikoliv jeho trvalost. Neexistuje žádný požadavek na to, aby dítě na místě pobývalo určitou dobu, tím méně na to, aby existoval záměr rodiče nebo obou rodičů pobývat na místě trvale nebo na dobu neurčitou. Stanovení obvyklého bydliště je skutkovou otázkou a vyžaduje posouzení všech relevantních okolností a určení míry integrace dítěte do společenského a rodinného pro-

středí na novém místě. Zdůraznil rovněž, že neexistuje pravidlo, které by neumožňovalo rodiči unilaterálně změnit obvyklé bydliště dítěte.

Ve stávajícím případě Nejvyšší soud upozornil, že rozhodnutí soudu prvního stupně bylo založeno výhradně na posouzení otázky, zda došlo ke společnému rozhodnutí o trvalém přestěhování do Skotska. Absence společného úmyslu rodičů trvale žít ve Skotsku však nebyla rozhodná. Rozhodující otázkou je, zda vykazovalo bydliště potřebnou míru stability, či nikoliv. Důraz na existenci společného úmyslu v řízení před soudem prvního stupně neumožnil soudci zohlednit důkazy týkající se stability zázemí dětí ve Skotsku. Nejvyšší soud nepřiznal váhu argumentům otce, že přemístění do Skotska mělo pouze dočasnou povahu: i když tam děti měly pobývat pouze 12 měsíců, bylo to místo, kde žily a jejich pobyt měl potřebnou míru stability. V rozhodné době měly děti v Skotsku společenský a v převážné míře i rodinný život a čím déle tam pobývaly, tím byly integrovanější. S ohledem na dané závěry pak Soud nedospěl ani k závěru o protiprávním přemístění dětí.

Britský Nejvyšší soud se tak zabýval poměrně zajímavou otázkou, jakou roli hraje při určování obvyklého bydliště dítěte skutečnost, že pobyt na daném místě nevykazuje známky trvalosti a má být pouze časově ohraničený. Uzavírá přitom, že rozhodující není trvalost pobytu, ale jeho stabilita. Bydlištěm vykazujícím potřebnou míru stability přitom může být i místo, kde plánuje rodina pobývat pouze omezenou dobu, musí se však jednat o dobu, která je dostačující pro integraci dítěte.

Alžbeta Králová

[1] Rozsudek Nejvyššího soudu ve věci A v A, In re L a In re LC [2014] UKSC 1, [2014] AC 1038, rozsudek Soudního dvora ze dne 2. dubna 2009 ve věci C-523/07 Mercredi a rozsudek Soudního dvora ze dne 9. října 2014 ve věci C-376/14 PPU C proti M.

Nové právní předpisy

Úmluva o dohodách o soudních příslušnostech účinná od října 2015

Od 1. října 2015 vstupuje v účinnost Haagská úmluva o dohodách o soudních příslušnostech, kterou zatím podepsala a ratifikovala Evropská unie a Mexiko (prozatím tedy váže 29 států). Na ratifikaci čekají podpisy Spojených států a Singapuru.

Cílem Úmluvy, uzavřené v roce 2005, je podpora mezinárodního obchodu a investic posílením soudní spolupráce, a to prostřednictvím jednotných pravidel pro dohody o soudních příslušnostech a pravidel pro uznávání a výkon rozhodnutí vydaných soudy příslušnými na základě daných prorogačních dohod. To, že Úmluva směřuje skutečně na mezinárodní obchodní styk, dokládají výjimky z oblasti působnosti, které zahrnují celou řadu typů dohod, kupříkladu dohody, jejichž stranou je fyzická osoba v postavení spotřebitele, dohody týkající se pracovních smluv, Úmluva se dále nevztahuje na věci osobního stavu a způsobilosti fyzických osob, vyživovací povinnosti, jiné oblasti rodinného práva, závěti a dědění, platební neschopnost, přepravu cestujících a zboží, věcná práva k nemovitostem, nároky na náhradu škody na zdraví a další. Příslušnost, na níž se strany v souladu

s Úmluvou dohodnou, má povahu příslušnosti vylučné, přičemž rozhodnutí vydané soudem příslušným podle dané dohody musí být uznáno a vykonáno v ostatních smluvních státech, a to bez toho, aby soudy přezkoumávaly jeho meritum. Úmluva současně stanovuje několik výjimek, kdy lze uznání, nebo výkon odmítnout. Zajímavostí je, že mezi důvody odmítnutí Úmluva explicitně řadí přiznání náhrady škody, včetně exemplárně zvýšené náhrady škody nebo represivní náhrady škody, která straně nenahrazuje skutečně vzniklou škodu nebo újmu.

Úmluva má tedy nepochybně potenciál stát se významným globálním nástrojem pro zjednodušení případných soudních řízení v rámci mezinárodního obchodu a investic, i když nutno poznamenat, že soudům samotným může ze situace, kdy budou muset řešit spory, které se sudištěm žádným způsobem nesusouvisí, působit jisté komplikace. Její zásadní nevýhodou ale prozatím zůstává omezený počet smluvních stran.

Alžbeta Králová

Nové unijní přepisy: nové znění nařízení o insolvenčním řízení a vstup v účinnost nařízení o dědictví

Revidované nařízení o insolvenčním řízení

V Úředním věstníku Evropské unie L 141 bylo 5. června 2015 zveřejněno nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 2015/848 ze dne 20. května 2015 o insolvenčním řízení („nové nařízení“ či „revidované nařízení“). Vzhledem k tomu, že dosavadní nařízení Rady (ES) č. 1346/2000 ze dne 29. května 2000 o úpadkovém řízení („dosavadní nařízení“) bylo několikrát pozměněno a další změny měly být provedeny, došlo nakonec k jeho úplnému přepracování do podoby nového nařízení č. 2015/848 o insolvenčním řízení. Revidované nařízení obsahuje řadu dílčích změn, níže budou shrnuty pouze základní změny v působnosti nařízení, v pravidlech mezinárodní příslušnosti, rozhodného práva a zveřejňování informací.

V prvé řadě revidované nařízení rozšiřuje svoji působnost. Dosavadní nařízení pouze stanovovalo, že pů-

sobnost je omezena na kolektivní úpadková řízení, která zahrnují částečné nebo úplné zabavení majetku dlužníka a jmenování správce podstaty. Podle preambule nového nařízení by působnost měla zahrnovat i řízení, jež usilují o záchranu hospodářsky životaschopných podniků v obtížné situaci, tj. řízení upravující restrukturalizaci dlužníka ve fázi, kdy existuje pouze určitá pravděpodobnost úpadku, nebo řízení, která ponechávají dlužníkovi plnou či částečnou kontrolu nad jeho majetkem a záležitostmi (včetně řízení, kde nedochází ke jmenování insolvenčního správce). Čl. 1 revidovaného nařízení proto stanovuje, že nařízení se vztahuje na veřejná kolektivní řízení, včetně předběžných řízení, která jsou založena na právu upravujícím úpadek a ve kterých, za účelem záchrany, úpravy dluhu, reorganizace nebo likvidace, a) je dlužník zcela či zčásti zbaven dispozičních oprávnění ke svému majetku a je jmenován insolvenční správce,

b) jsou majetek a záležitosti dlužníka pod kontrolou či dohledem soudu, c) je soudem na základě zákona přiznáno dočasné přerušení řízení na vymáhání individuálních nároků s cílem umožnit jednání mezi dlužníkem a jeho věřiteli, za předpokladu, že dané řízení, v jehož rámci bylo přerušení přiznáno, zajistí vhodná opatření na ochranu věřitelů obecně a je předběžným řízením k některému z řízení uvedených v písmeni a) nebo b), nepodaří-li se dosáhnout dohody. Seznam řízení, která splňují v členských státech tyto podmínky, je uveden [v příloze A nového nařízení](#). Rozšíření působnosti tak reaguje na situaci, kdy v členských státech probíhá značné množství předběžných či hybridních řízení, mající za cíl vyřešit předlužení dlužníků bez prohlášení úpadku a následné likvidace, které však nespádaly do působnosti dosavadního nařízení.

Revidované nařízení dále v reakci na judikaturu Soudního dvora zpřesňuje definici místa, kde jsou soustředěny hlavní zájmy dlužníka, které slouží jako hlavní hraniční určovatel pro určení mezinárodní příslušnosti soudů k zahájení hlavního insolvenčního řízení. Čl. 3 odst. 1 nyní specifikuje, že místem, kde jsou soustředěny hlavní zájmy dlužníka, je místo, ze kterého dlužník své zájmy pravidelně spravuje a které je zjistitelné třetími osobami. Totožné ustanovení také nově zavádí domněnky ohledně místa, kde jsou soustředěny hlavní zájmy dlužníka, ve vztahu k osobám samostatně výdělečně činným (OSVČ) a k ostatním fyzickým osobám. V případě OSVČ se za místo, kde jsou soustředěny její hlavní zájmy, považuje hlavní místo jejího podnikání, není-li prokázán opak. V případě ostatních fyzických osob se jedná o obvyklé místo pobytu, není-li prokázán opak. Aby však nedocházelo k forum shopping, domněnka ohledně OSVČ se uplatní pouze v případě, že v období tří měsíců před podáním návrhů na zahájení insolvenčního řízení nedošlo k přesunu hlavního místa podnikání OSVČ do jiného členského státu. U ostatních fyzických osob je lhůta přemístění obvyklého místa pobytu šestiměsíční. U právnických osob a společností zůstává domněnka sídla jako místa, kde jsou soustředěny její hlavní zájmy, i zde je ovšem nově doplněna podmínka, že domněnka se uplatní pouze v případě, že v období tří měsíců před podáním návrhu na zahájení insolvenčního řízení nedošlo k přesunu sídla do jiného členského státu. Čl. 4 nově stanoví, že soud, u kterého byl podán návrh na zahájení insolvenčního řízení, musí ex offo přezkoumat svou příslušnost podle čl. 3 a v rozhodnutí o zahájení řízení uvést důvody, na kterých se zakládá jeho příslušnost.

Co se týče určení rozhodného práva, návrh naopak velké změny nepřináší. Čl. 7 nového nařízení, který určuje rozhodné právo, s výjimkou drobných formulačních změn odpovídá čl. 4 dosavadního nařízení a v odst. 1 určuje, že pokud nařízení nestanoví jinak, je právem rozhodným pro insolvenční řízení a jeho účinky právo toho členského státu, na jehož území bylo insolvenční řízení zahájeno. Rozšířenou působnost má nicméně čl. 18 (čl. 15 dosavadního nařízení), který upravuje účinky insolvenčního řízení na probíhající soudní a nově i na rozhodčí řízení. Účinky insolvenčního řízení na probíhající soudní nebo rozhodčí řízení, která se týkají majetku nebo práva náležejících do majetkové podstaty dlužníka, se proto budou řídit výlučně právem státu, ve kterém se probíhající soudní řízení koná nebo ve kterém má sídlo rozhodčí soud.

Podle nového nařízení jsou dále členské státy povinny vytvořit a vést jeden či více insolvenčních rejstříků, kde budou mít povinnost zveřejňovat příslušné informace z přeshraničních úpadkových věcí. Komise prováděcími akty vytvoří decentralizovaný systém propojení těchto rejstříků (čl. 24 – 25). Tento systém bude tvořen z vnitrostátních insolvenčních rejstříků a portálu evropské e-justice, který bude sloužit jako ústřední místo pro elektronický přístup veřejnosti k informacím v systému. Systém má zlepšit poskytování informací věřitelům a soudům a zabránit zahajování souběžných insolvenčních řízení. Nové nařízení obsahuje novou úpravu i v dalších oblastech, jako je např. insolvenční řízení proti členům skupiny společností (kapitola V nového nařízení) anebo zlepšení ochrany místních věřitelů. V celém rozsahu se nařízení použije od 26. června 2017.

Nové nařízení o dědictví

V souvislosti s novými předpisy v oblasti evropského justičního prostoru je nutné připomenout i nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 650/2012 o příslušnosti, rozhodném právu, uznávání a výkonu rozhodnutí a přijímání a výkonu veřejných listin v dědických věcech a o vytvoření evropského dědického osvědčení, které vstupuje v účinnost již 17. srpna 2015. Nařízení o dědictví upravuje široký okruh otázek – mezinárodní pravomoc soudů, kolizní normy určující rozhodné právo, uznávání a výkon rozhodnutí včetně přijímání a výkonu veřejných listin v dědických věcech a evropské dědické osvědčení. Novinky, které nařízení přináší, jsme podrobně rozebrali v [Bulletinu zahraničního oddělení č. 3/2012](#) (dostupné na www.nsoud.cz), na který v této souvislosti odkazujeme.

Judikatura Soudního dvora Evropské unie

Věc C-446/12 *Willems*: průkazy totožnosti, ochrana osobních údajů a aplikace Listiny základních práv EU

Věc C-446/12 – rozsudek Soudního dvora ze dne 16. dubna 2015 ve věci W. P. Willems proti Burgemeester van Nuth a ostatní

Soudní dvůr Evropské unie se v nedávném rozsudku ve věci *Willems* zabýval ochranou osobních údajů shromážděných v souvislosti s vydáváním cestovních dokladů a dokladů totožnosti. V odpovědi na předběžnou otázku nizozemské Státní rady dospěl k jednoznačnému závěru, že zacházení s otisky prstů pořizovanými pro účely vyhotovení dokladů totožnosti není věcí unijního práva, tudíž nepožívá ani unijně-právní ochrany osobních údajů. Rozhodnutí samo o sobě nebylo velkým překvapením; navazuje na závěry, které Soudní dvůr dovedl již v rozsudku ve věci C-291/12 *Schwartz* [1]. Rozsudek nicméně zasluhuje naši pozornost z jiného důvodu, a to s ohledem na vypořádání se s aplikací Listiny základních práv EU na vnitrostátní úpravu, která dobrovolně rozšířila věcnou působnost unijních předpisů (tzv. rozšiřující transpozice).

Žalobci v původním sporu, p. *Willems*, *Roest*, *van Luijk* a *Kooistra*, podali žádosti o cestovní a identifikační doklady, které byly zamítnuty příslušnými starosty, jelikož žadatelé odmítli poskytnout otisky svých prstů, resp. fotografii obličeje. Žalobci tvrdili, že pořizování a zejména uchovávání biometrických údajů významně zasahuje do jejich fyzické integrity a práva na ochranu soukromého života, jelikož nizozemské zákony občanům nezaručují, že tyto údaje nebudou v budoucnu využity pro jiné účely, než je samotné vydání dokladu. Podle žalobců je taková vnitrostátní úprava v rozporu s požadavky nařízení Rady č. 2252/2004 o normách pro bezpečnostní a biometrické prvky v cestovních pasech a cestovních dokladech vydávaných členskými státy (dále „nařízení 2252/2004“).

Nizozemská Státní rada, která se obrátila na Soudní dvůr s předběžnými otázkami ohledně působnosti nařízení 2252/2004, upozornila také na závazky, které členskými státy v oblasti ochrany osobních údajů plynou nejen ze samotného nařízení, ale také ze směrnice 95/46 o ochraně osob v souvislosti se zpracová-

váním osobních údajů a volném pohybu těchto údajů a čl. 7 a 8 Listiny základních práv EU.

Argumentace Soudního dvora je vystavěna relativně přímočaře: Soudní dvůr prvně uzavřel, že nařízení 2252/2004 se nepoužije na průkazy totožnosti, a to bez ohledu na to, že v rámci EU a v některých členských zemích EU mohou být používány jako cestovní průkazy [2]. Pouhá skutečnost, že nizozemský zákonodárce upravil obě kategorie průkazů stejným zákonem, a vztáhl tak unijní úpravu cestovních dokladů i na průkazy totožnosti, nemůže podle Soudního dvora z principu měnit rozsah působnosti nařízení.

A zde nastupuje i závěr ohledně (lidskoprávních) závazků, které členskými státy plynou z nařízení 2252/2004 na poli ochrany soukromých dat: použití a uchovávání biometrických údajů za účelem vystavování cestovních dokladů je v souladu s požadavky článků 7 a 8 Listiny – tento závěr Soudní dvůr přinesl ve výše zmíněném rozsudku *Schwartz*. Jakékoliv jiné použití či uchovávání biometrických údajů je věcí členských států a nikoliv nařízení, které dle Soudního dvora členskými státy neukládá v tomto směru povinnost přijmout žádná ochranná či preventivní opatření.

Willems na tomto závěru staví, nicméně jeho argumentace je trošku odlišná: a to jednoduše proto, že Soudní dvůr shledal nařízení 2252/2004 v projednávaném případě neaplikovatelným. V obecné rovině mají členské státy povinnost respektovat práva plynoucí z Listiny základních práv, nicméně pouze tam, kde vnitrostátní úprava spadá do sféry působnosti unijního práva. Jinými slovy, použitelnost unijního práva s sebou nese použitelnost základních práv zaručených Listinou. Dobrovolné rozšíření působnosti pravidel unijní úpravy, tak, jak tomu bylo v Nizozemí, kde se stejná úprava stavějící na nařízení 2252/2004 týkala jak cestovních dokladů, tak dokladů totožnosti, nezakládá žádnou „odvozenou“ aplikovatelnost Listiny.

Poněkud překvapivé přitom je, že Soudní dvůr posuzoval „použitelnost unijního práva“ výlučně ve vztahu k nařízení 2252/2004, nikoliv unijní legislativě jako

takové, zejména ne ve světle směrnice 95/46 [3] byt' na ní předkládací soud odkázal v předběžné otázce (i když jen ve spojení s výkladem ustanovení nařízení).

Rozsudek je tak zajímavou ukázkou přístupu Soudního dvora k lidskoprávnímu přezkumu unijních norem a k použitelnosti Listiny základních práv EU. Řada komentátorů[4] upozornila, že Soudní dvůr se v rozsudku odklonil od široké interpretace rámce působnosti unijního práva („scope of application“), kterou dovedl v rozsudku C-617/10 *Fransson*[5], a zároveň, ve srovnání s předchozí judikaturou týkající se ochrany soukromých dat a jejich uchovávání, projevil jistou zdrženlivost v dalším lidskoprávním přezkumu.

Katarína Šipulová

[1] Rozsudek SDEU ve věci C-291/12 *Schwartz*.

[2] Čl. 1 odst. 3 stanoví, že nařízení 2252/2004 se nepoužije na průkazy totožnosti, dočasné cestovní pasy a cestovní doklady s platností 12 měsíců a méně.

[3] Směrnice EP a Rady č. 95/46/ES ze dne 24. října 1995 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů o volném pohybu těchto údajů.

[4] Gill-Pedro 2015. Joined cases C-446/12 – 449/12 *Willems* The CJEU washes its hands of member states' fingerprint retention. European law blog, 29. dubna 2015 (<http://europeanlawblog.eu/?p=2765>); Peers 2015. Biometric data and data protection law: the CJEU loses the plot. EU Law Analysis. 17. dubna 2015 (<http://eulawanalysis.blogspot.se/2015/04/biometric-data-and-data-protection-law.html>).

[5] Věc C-617/10 *Åkerberg Fransson*, rozsudek ze dne 26. února 2013. Ač Soudní dvůr v tomto rozsudku konstatoval, že „pokud ... právní situace nespadá do působnosti unijního práva, Soudní dvůr nemá pravomoc o ní rozhodnout a případně uplatňovaná ustanovení Listiny sama o sobě nemohou tuto pravomoc založit“, při aplikaci tohoto testu na skutkové okolnosti nebyl ani zdaleka tak zdrženlivý, jak ve věci *Willems*, jelikož dovedl, že švédská vnitrostátní norma částečně souvisí se směrnicí 2006/112/ES o systému DPH, byt' nebyla přijata k její transpozici, tudíž se jedná o rámec působnosti práva EU.

Věc C-322/14: dohoda o příslušnosti sjednaná elektronickou formou

Věc C-322/14 - rozsudek Soudního dvora ze dne 21. května 2015 Jaouad El Majdoub proti CarsOnTheWeb.Deutschland GmbH

Žalobce, prodejce automobilů usazený v Německu, zakoupil prostřednictvím webové stránky žalované se sídlem v Německu automobil. Žalovaná následně prodej zrušila kvůli údajnému poškození vozidla. Žalobce se domníval, že se jednalo o pouhou záminku a podal žalobu k německému soudu, kterou se domáhal převodu vlastnictví. Žalovaná popřela příslušnost německých soudů, s tím, že všeobecné obchodní podmínky, které jsou k dispozici na jejích internetových stránkách, obsahují dohodu o příslušnosti soudu v belgické Lovani. Žalovaná dále tvrdila, že v daném sporu je smluvní stranou žalobce její mateřská společnost, s čímž musel být žalobce srozuměn, protože mu na jeho žádost byla vydána faktura s kontaktními údaji belgické mateřské společnosti a kupní cenu dotčeného vozidla uhradil na účet mateřské společnosti vedený v Belgii. Žalobce namítal, že dohoda o příslušnosti se nestala platnou součástí kupní smlouvy, protože neměla písemnou formu ve smyslu čl. 23 odst. 1 písm. a) nařízení Brusel I. Internetová stránka žalované obsahující všeobecné obchodní podmínky se automaticky neotevře ani při registraci, ani při jednotlivých ná-

kupech – pro zobrazení podmínek je nezbytné kliknutí na konkrétní hypertextový odkaz sloužící tomuto účelu. Kupující musí přijmout dané obchodní podmínky zaškrtnutím příslušného políčka. Předkládající soud se následně na Soudní dvůr obrátil s předběžnou otázkou, zda tento způsob vyjádření souhlasu, jímž kupující přijímá všeobecné obchodní podmínky uvedené na internetových stránkách, tzv. „click-wrapping“, splňuje požadavky čl. 23 odst. 2 nařízení Brusel I.

Soudní dvůr v prvé řadě připomněl, že příslušnost sjednaná stranami je dle nařízení Brusel I v zásadě výlučná. Má-li být tato dohoda platná, čl. 23 nařízení vyžaduje, aby byla uzavřena písemně anebo ústně s písemným potvrzením nebo ve formě, která odpovídá zvyklostem zavedeným mezi těmito stranami, nebo v mezinárodním obchodě ve formě, která odpovídá obchodním zvyklostem, které strany znaly nebo musely znát. Písemné formě jsou přitom rovnocenná veškerá sdělení elektronickými prostředky, která umožňují trvalý záznam dohody. Soudní dvůr zdůraznil, že platnost ustanovení o soudní příslušnosti je podmíněna dohodou stran, tj. skutečným souhlasem účastníků, který musí být vyjádřen jasně a přesně. V projednávané věci dle Soudního dvora kupující vy-

jadřil svůj výslovný souhlas s dotčenými všeobecnými obchodními podmínkami zaškrtnutím příslušného políčka na internetových stránkách dotyčného prodávajícího.

Čl. 23 odst. 2 nařízení Brusel I dále vyžaduje, aby byla nabídnuta možnost dlouhodobě zaznamenat dohodu o příslušnosti, bez ohledu na to, zda znění všeobecných podmínek bylo kupujícím skutečně dlouhodobě zaznamenáno poté či předtím, než zaškrtnl políčko s vyjádřením, že přijímá zmíněné podmínky. Na základě teleologického a historického výkladu tohoto ustanovení dospěl Soudní dvůr k závěru, že účelem tohoto ustanovení je postavit některé formy sdělení elektronickými prostředky naroveň písemné formě s cílem zjednodušit elektronické uzavírání smluv. V tomto smyslu dle Soudního dvora postačí, pokud je možné informace uložit a vytisknout před uzavřením

smlouvy. Soudní dvůr připomněl, že v kontextu směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 97/7/ES ze dne 20. května 1997 o ochraně spotřebitele v případě smluv uzavřených na dálku sice rozhodl, že zpřístupnění informací, které dle směrnice musí spotřebitel obdržet, pouze prostřednictvím hypertextového odkazu na internetové stránky dotčeného podniku nespĺňuje požadavky dané směrnice (rozsudek Soudního dvora ze dne 5. července 2012 ve věci C-49/11 Content Services). Tento výklad ale nelze dle Soudního dvora použít na čl. 23 odst. 2 nařízení Brusel I, který sleduje odlišný cíl. Protože způsob vyjádření souhlasu „kliknutím“ umožňuje tisk a uložení textu dotčených všeobecných obchodních podmínek, Soudní dvůr uzavřel, že platnost dohody o soudní příslušnosti v dané věci nemůže být zpochybněna.

Libor Havelka

Věc C-649/13: soudní příslušnost a určení rozhodného práva ve věcech vedlejšího úpadkového řízení

Věc C-649/13 – rozsudek Soudního dvora ze dne 11. června 2015 Comité d'entreprise de Nortel Networks SA a další

Soudní dvůr se v uvedeném rozhodnutí zabýval interpretací nařízení Rady (ES) č. 1346/2000 ze dne 29. května 2000 o úpadkovém řízení v rámci sporu mezi společnostmi NNSA a C. Rogeauem jakožto insolvenčním správcem ve vedlejší úpadkovém řízení zahájeném ve Francii proti společnosti NNSA, ve věci žaloby směřující (mimo jiné) k zaplacení odstupného, a dále v rámci sporu mezi C. Rogeauem a společnými insolvenčními správci v hlavním úpadkovém řízení zahájeném ve Spojeném království proti společnosti NNSA, jejímž předmětem byla intervenční žaloba. Společnost NNSA se sídlem ve Francii je dceřinou společností skupiny Nortel, dodavatele technických řešení pro telekomunikační sítě, se sídlem v Kanadě. Ve skutkově komplikovaném sporu Soudní dvůr odpovídal na předběžnou otázku francouzského soudu, zda je soud státu, ve kterém bylo zahájeno vedlejší řízení, výlučně nebo alternativně se soudem státu, ve kterém bylo zahájeno hlavní řízení, příslušný rozhodnout o určení majetku dlužníka, na který se vztahují účinky vedlejšího řízení dle čl. 2 písm. g), čl. 3 odst. 2 a čl. 27 nařízení o úpadku, a zdali je v případě výlučné nebo alternativní příslušnosti rozhodným právem právo hlavního anebo vedlejšího řízení. Čl. 3 odst. 2 přitom určuje, že pokud jsou hlavní zájmy dlužníka soustředěny na území některého členského státu, jsou

soudy jiného členského státu příslušné k zahájení úpadkového řízení proti dlužníkovi pouze tehdy, pokud má dlužník na území daného členského státu provozovnu, přičemž účinky řízení jsou omezeny na majetek, který se nachází na území tohoto členského státu. Čl. 2 písm. g) definuje členský stát, ve kterém se nachází majetek. Čl. 27 nařízení umožňuje v jiném členském státě, než je stát hlavního řízení, zahájit za stanovených podmínek vedlejší úpadkové řízení, jehož účinky se omezují na majetek dlužníka, nacházející se na území tohoto členského státu.

Soudní dvůr rozdělil předběžnou otázku na dvě části. První část otázky se dle Soudního dvora týká rozdělení soudní příslušnosti mezi soud rozhodující hlavní řízení a soud rozhodující ve vedlejší řízení. Účelem druhé části otázky je určit rozhodné právo pro určení majetku dlužníka, na který se vztahují účinky vedlejšího řízení.

Co se týče první části otázky, Soudní dvůr se v prvé řadě zabýval vztahem mezi nařízením o úpadku a nařízením Brusel I. V této souvislosti připomněl, že obě nařízení musí být vykládána tak, aby bylo zabráněno jakémukoliv překrývání právních pravidel. Z působnosti nařízení Brusel I jsou přitom vyloučeny pouze žaloby, které vyplývají přímo z úpadkového nařízení a které s ním úzce souvisejí. V projednávané věci záviselo řešení sporu zejména na rozdělení výno-

sů z prodeje aktiv společnosti NNSA mezi hlavní a vedlejší řízení, podle Soudního dvora je tedy zřejmé, že práva nebo povinnosti, na kterých se zakládají žaloby v původním řízení, vyplývají přímo z úpadkového řízení a úzce s ním souvisejí. Použije se proto nařízení o úpadku. Soudní dvůr dále uvedl, že soudy členského státu, na jehož území bylo úpadkové řízení zahájeno, jsou dle čl. 3 odst. 1 nařízení o úpadku příslušné rozhodnout i o souvisejících žalobách (rozsudek Soudního dvora ze dne 19. dubna 2012 ve věci C-213/10 F-Tex). S ohledem na užitečný účinek nařízení přitom musí být čl. 3 odst. 2 vykládán obdobně. Soudy členského státu, v němž bylo zahájeno vedlejší úpadkové řízení, jsou proto na základě čl. 3 odst. 2 úpadkového nařízení příslušné pro rozhodnutí o určení majetku dlužníka, na který se vztahují účinky vedlejšího úpadkového řízení. Pokud jde o otázku, zda se jedná o příslušnost výlučnou či alternativní, Soudní dvůr opět s odkazem na užitečný účinek nařízení uzavřel, že soudy členského státu, v němž bylo zahájeno vedlejší úpadkové řízení, jsou k rozhodnutí o určení majetku dlužníka, na který se vztahují účinky

tohoto vedlejšího řízení, příslušné alternativně se soudy členského státu, v němž bylo zahájeno hlavní řízení.

Co se týče druhé části otázky, týkající se rozhodného práva pro určení majetku dlužníka, na který se vztahují účinky vedlejšího úpadkového řízení, Soudní dvůr zdůraznil, že účinky vedlejšího úpadkového řízení jsou omezeny na majetek dlužníka, který se ke dni zahájení úpadkového řízení nachází na území členského státu, v němž bylo zahájeno vedlejší řízení (čl. 3 odst. 2 a čl. 27 nařízení o úpadku). K identifikaci majetku spadajícího do vedlejšího úpadkového řízení je třeba ověřit, zda se tento majetek ke dni zahájení úpadkového řízení nacházel ve smyslu čl. 2 písm. g) na území členského státu, kde bylo řízení zahájeno – není důležité, ve kterém státě se daný majetek nacházel v pozdějším stádiu. Majetek dlužníka, na který se vztahují účinky vedlejšího úpadkového nařízení, musí být určen podle čl. 2 písm. g) úpadkového nařízení.

Libor Havelka

Věc C-557/13: určení rozhodného práva v úpadkovém řízení

Věc C-557/13 – rozsudek Soudního dvora ze dne 16. dubna 2015 Hermann Lutz proti Elke Bäuerle

Německá společnost ECZ GmbH, zabývající se prodejem automobilů, využívala pro aktivity na rakouském trhu dceřinou společnost se sídlem v Rakousku. U dceřiné společnosti (dále „povinná společnost“) v Rakousku si zakoupil automobil H. Lutz, který ale z důvodu neplnění smlouvy podal k rakouskému soudu žalobu na vrácení uhrazené částky. Rakouský soud následně v březnu 2008 vydal proti povinné společnosti vykonatelný platební rozkaz. V dubnu 2008 povinná společnost podala v Německu návrh na zahájení úpadkového řízení, které příslušný německý soud zahájil v srpnu 2008. V mezidobí rakouský soud povolil exekuci vůči povinné společnosti a obstavil její účty u rakouské banky. V březnu 2009 vyplatila tato banka H. Lutzovi dlužnou částku, i přes předchozí výhradu správkyně podstaty. V říjnu 2009 podala správkyně podstaty odpůřící žalobu, v níž požadovala, aby H. Lutz vrátil do majetkové podstaty částku, jež mu byla bankou vyplacena. Příslušný soud v Německu této žalobě vyhověl, opravný prostředek H. Lutze nebyl úspěšný. Spolkový soudní dvůr se následně obrátil na Soudní dvůr s předběžnými otázkami, týkajícími se nařízení Rady (ES) č. 1346/2000 ze dne 29. května 2000 o úpadkovém řízení. Čl. 4 odst. 2

nařízení o úpadku totiž stanoví, že právo státu, který řízení zahájil, určuje podmínky pro zahájení tohoto řízení, jeho vedení a skončení, přičemž určuje zejména pravidla týkající se neplatnosti, odporovatelnosti nebo neúčinnosti právních úkonů poškozujících všechny věřitele (písm. m.) odstavce 2). Podle čl. 13 nařízení se ale toto ustanovení nepoužije, pokud osoba, která má prospěch z úkonu, který poškozuje všechny věřitele, prokáže, že je pro tento úkon rozhodné právo jiného členského státu než státu, který zahájil řízení, a toto právo neumožňuje žádným způsobem napadnout v daném případě dotyčný úkon.

První předběžná otázka proto směřovala na posouzení, zda se použije čl. 13 nařízení o úpadku i v situaci, kdy k vyplacení částky zabavené před zahájením úpadkového řízení došlo až po zahájení tohoto řízení. Soudní dvůr odkázal na preambuli nařízení o úpadku, podle níž má výjimka v čl. 13 za cíl ochranu oprávněných očekávání a právní jistoty ve státech jiných, než ve kterém bylo řízení zahájeno. Po zahájení úpadkového řízení jsou nicméně věřitelé schopni předvídat účinky použití lex fori concursus (právní řád státu, kde bylo úpadkové řízení zahájeno) na právní vztahy, které s dlužníkem udržují. Čl. 13 se proto dle Soudního dvora v zásadě nepoužije na úkony, k nimž dojde po zahájení úpadkového řízení. Soudní dvůr ale dále

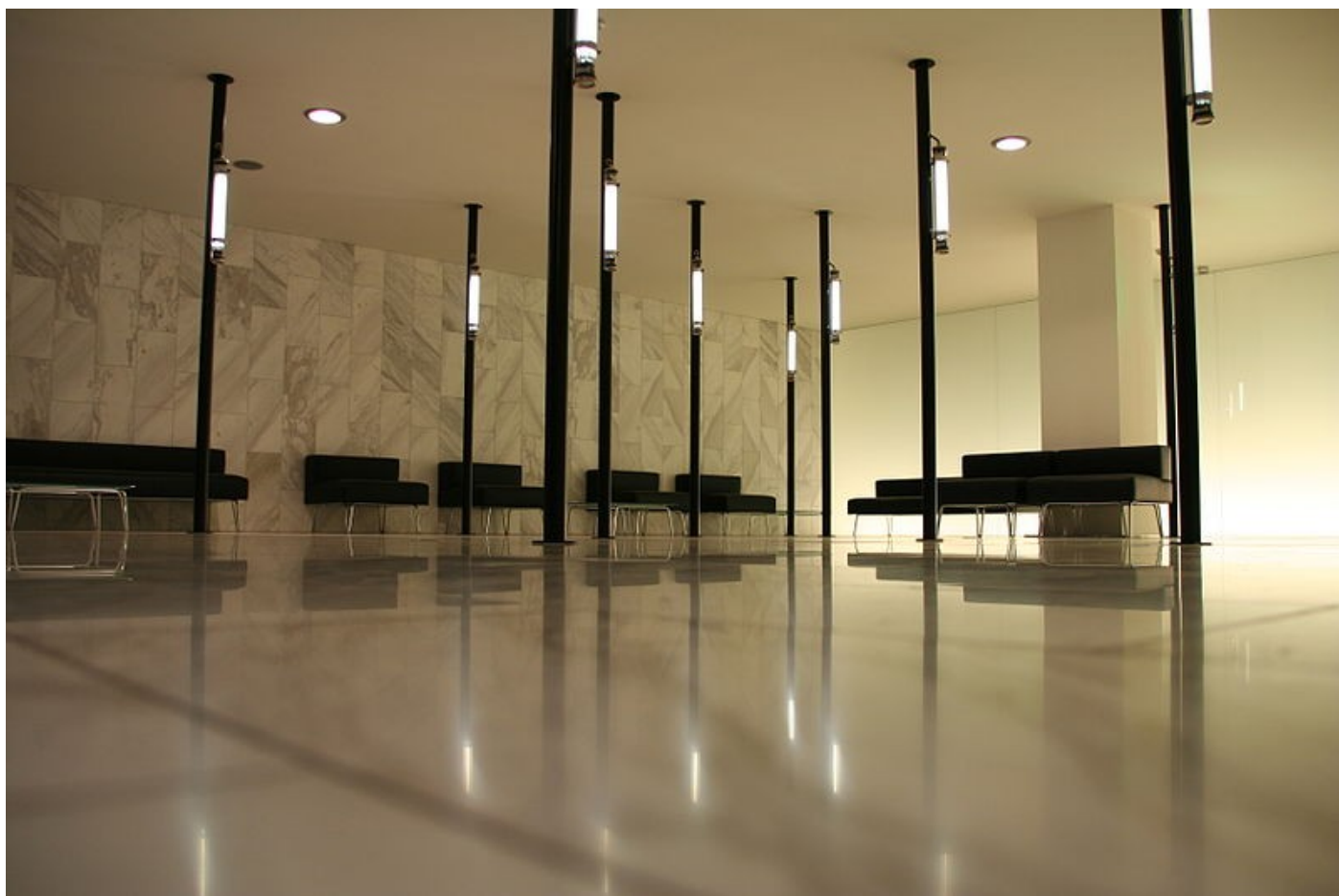
doplnil, že platba uskutečněná ve prospěch H. Lutze by mohla mít základ ve věcném právu. Nařízení (čl. 5) přitom poskytuje věcným právům zvláštní ochranu, tak, aby věřitel mohl účinně uplatňovat své věcné právo vzniklé před zahájením řízení i po zahájení úpadkového řízení. Z toho důvodu závěry, podle nichž čl. 13 v zásadě není použitelný na úkony uskutečněné po zahájení úpadkového řízení, nemohou být uplatněny i na případ, v němž věřitel využije věcného práva spadajícího do čl. 5 nařízení. Čl. 13 proto musí být vykládán tím způsobem, že je použitelný na situaci, kdy k vyplacení částky zabavené před zahájením úpadkového řízení, napadenému správyní podstaty, došlo až po zahájení tohoto řízení.

Druhá předběžná otázka se týkala posouzení, zda výjimka podle čl. 13 zahrnuje i promlčecí lhůty, lhůty pro uplatnění práva na podání odporu a prekluzivní lhůty. Soudní dvůr v první řadě zdůraznil, že čl. 13 nerozlišuje mezi jednotlivými druhy lhůt. Co se týče vztahu k čl. 12 nařízení Řím I, které určuje působnost rozhodného práva, s tím, že dle rozhodného práva se řídí i promlčení a zánik práv v důsledku uplynutí do-

by, Soudní dvůr uvedl, že příslušná ustanovení nařízení o úpadku představují k nařízení Řím I *lex specialis*. I z důvodu jednotného uplatňování čl. 13 nařízení o úpadku musí být čl. 13 vykládán tak, že výjimka, kterou zavádí, zahrnuje i promlčecí lhůty, lhůty pro uplatnění práva na podání odporu a prekluzivní lhůty.

Třetí předběžnou otázkou se předkládající soud ptal, zda se formální pravidla, která je třeba dodržet pro účely uplatnění práva dle čl. 13, určují podle právního řádu státu, kde bylo úpadkové řízení zahájeno, anebo dle právního řádu, určeného dle čl. 13 (*lex causae*). Podle Soudního dvora čl. 13 neobsahuje žádný náznak, který by umožňoval vyloučit formální pravidla z působnosti tohoto ustanovení. S ohledem na jednotnost výkladu a účel čl. 13 nařízení o úpadku dospěl Soudní dvůr k závěru, že formální pravidla, která je třeba dodržet při podání odpůrcí žaloby, jsou pro účely použití čl. 13 určována *lex causae*.

Libor Havelka

Lobby in the building of the European Court of Justice, Luxembourg, 2009. Cédric Puisney / [cc-by-2.0](https://creativecommons.org/licenses/by/2.0/)

Věc C-5/14 *Kernkraftwerke Lippe-Ems*: předložení předběžné otázky v situaci, kdy souběžně probíhá řízení před Ústavním soudem?

Věc C-5/14 – rozsudek Soudního dvora ze dne 4. června 2015 ve věci Kernkraftwerke Lippe-Ems GmbH proti Hauptzollamt Osnabrück

V rozsudku ze začátku června Soudní dvůr zajímavým způsobem upřesnil otázku možnosti (resp. povinnosti) předložit předběžnou otázku v situaci, kdy v dané věci souběžně probíhá řízení před Ústavním soudem. K dané problematice se vyjádřil v rámci sporu týkajícího se rozporu německého zákona o dani z jaderného paliva, zavádějícího daň z užívání jaderného paliva k průmyslové výrobě elektřiny, s unijním právem. Společnost Kernkraftwerke Lippe-Ems tuto daň zpochybnila před finančním soudem v Hamburku. V souběžně probíhajícím řízení se přitom finanční soud v Hamburku obrátil na Spolkový ústavní soud s otázkou souladu zákona o dani z jaderného paliva se Základním zákonem SRN. Kromě otázky na slučitelnost předmětné právní úpravy s unijním právem (které se v tomto příspěvku věnovat nebudeme) se tak Soudní dvůr musel vypořádat s otázkou, zda č. 267 Smlouvy o fungování EU („SFEU“) opravňuje předložit Soudnímu dvoru otázku ohledně výkladu unijního práva v souvislosti s legalitou vnitrostátního zákona i v případě, že souběžně probíhá před ústavním soudem řízení ohledně souladu předmětné právní úpravy s vnitrostátní ústavou.

Soudní dvůr zdůraznil, že i když je za určitých okolností vhodné, aby byly otázky čistě vnitrostátního práva vyřešeny v okamžiku předložení předběžné otázky, vnitrostátní soudy mají tu nejširší možnost obracet se

na Soudní dvůr, pokud projednávaná věc vyvolává otázky týkající se unijního práva. Vnitrostátní soudy mají dále povinnost zajistit plný účinek norem unijního práva a podle potřeby neaplikovat odporující ustanovení vnitrostátního práva, bez nutnosti čekat na jeho odstranění legislativní cestou nebo jakýmkoliv jiným postupem. S unijním právem by tak bylo neslučitelné jakékoliv ustanovení snižující účinek unijního práva, včetně situace, kdy by vyřešení unijního práva s vnitrostátním zákonem bylo vyhrazeno jinému orgánu, než je soud povoláný k uplatňování unijního práva. Vnitrostátní soud tak musí mít možnost obrátit se na Soudní dvůr v kterémkoli okamžiku, dokonce i po ukončení incidenčního řízení kontroly ústavnosti. Jinak tomu není ani v situaci, kdy incidenční řízení kontroly ústavnosti ještě probíhá. K argumentu předkládajícího soudu, že dle Základního zákona je v případě předložení otázky ústavní konformity zákona nutné přerušit řízení, Soudní dvůr poznamenal, že existence vnitrostátního předpisu nemůže zpochybnit možnost předložit žádost o rozhodnutí o předběžné otázce. Soudní dvůr tedy odpověděl, že „článek 267 SFEU musí být vykládán v tom smyslu, že vnitrostátní soud, který má pochybnosti o slučitelnosti vnitrostátní právní úpravy s unijním právem i ústavou dotčeného členského státu, se může obrátit na Soudní dvůr s otázkami týkajícími se výkladu či platnosti unijního práva a není případně této povinnosti zproštěn z důvodu, že před vnitrostátním soudem pověřeným provést kontrolu ústavnosti tohoto zákona probíhá incidenční řízení kontroly ústavnosti“.

Alžbeta Králová

Věc C-516/13 - *Dimensione Direct Sales a Labianca*: propagace autorsky chráněných děl součástí „rozšiřování“ ve smyslu směrnice 2001/29

Věc C-516/13 – rozsudek Soudního dvora ze dne 13. května 2015 v řízení Dimensione Direct Sales Srl a Michele Labianca proti Knoll International Spa

Soudní dvůr rozsudkem z 13. května doplnil svou judikaturu k pojmu „veřejné rozšiřování“ v rámci autorskopravní ochrany, přičemž uzavřel, že tento pojem zahrnuje i propagaci, a to dokonce i za situace, kdy propagace nevede k převodu vlastnictví chráněného díla nebo rozmnoženiny na nabyvatele.

Případ se týkal sporu společnosti Knoll, která prodávala mimo jiné stylový nábytek navržený Marcelem Breuerem a Ludwigem Miesem van der Rohe, tedy chráněná díla, se společností Dimensione. Ta totiž v Německu propagovala prodej nábytku (k němuž fakticky docházelo v Itálii), který byl podle společnosti Knoll napodobeninou nebo padělkem děl, u nichž je společnost Knoll oprávněna dovolávat se výlučných autorských práv k užívání v Německu. V souvislosti s daným řízením předložil Spolkový nejvyšší soud Soudnímu dvoru předběžné otázky směřující na možnost

zahrnutí propagace do práva na rozšiřování.

Soudní dvůr připomněl, že veřejné rozšiřování je charakterizováno řadou operací, které sahají přinejmenším od uzavření kupní smlouvy k jejímu plnění prostřednictvím dodání veřejnosti [1]. Z výrazu „přinejmenším“ vyplývá, že není vyloučeno, aby pod pojem „rozšiřování“ spadaly i úkony předcházející uzavření kupní smlouvy. Součástí řetězce operací uskutečněných za účelem prodeje je jak nabídka k uzavření smlouvy, tak výzva k podání nabídky nebo nezávazná propagace chráněného předmětu. Soudní dvůr již rozhodl, že pokud jde o zboží pocházející z třetího státu, může porušovat autorská práva, pokud je prokázáno, že je určeno k prodeji v EU, tedy pokud bylo předmětem prodeje zákazníkovi v Unii, nabídky k prodeji či reklamy určené spotřebitelům v Unii. [2] Stejný výklad se přitom uplatní i v případě nabídky prodeje nebo propagace prováděné obchodníkem členského státu prostřednictvím internetové stránky určené spotřebitelům na území jiného státu. Pro konstatování porušení práva na rozšiřování je tudíž irelevantní, že propagace nevede k převodu vlastnictví chráněného díla nebo rozmnoženiny. Soudní dvůr sice uznal, že v rozsudku Peek&Cloppenburg [3] rozhodl, že pojem „veřejné rozšiřování originálu díla nebo jeho rozmnoženiny“ je spojen s převodem vlastnictví tohoto předmětu. To však nic nemění na skutečnosti, že porušení práva na rozšiřování lze konstatovat, jakmile je nabytí vlastnictví originálu nebo rozmnoženiny nabízeno prostřednictvím cílené propagace. Soudní dvůr tedy odpověděl tak, že čl. 4 odst. 1 směrnice 2001/29 musí být vykládán v tom smyslu,

že umožňuje nositeli výlučného práva na rozšiřování chráněného díla bránit se nabídce prodeje nebo cílené propagaci originálu nebo rozmnoženiny díla, a to i když není prokázáno, že uvedená propagace vedla k nabytí chráněného předmětu kupujícími v Unii, pokud tato propagace podněcuje spotřebitele členského státu, ve kterém je dílo chráněno, k jeho nabytí.

Soudní dvůr uvedeným výkladem pojmu „rozšiřování“ chráněného díla ulehčuje situaci při ochraně autorských práv, protože v souladu s předmětným rozhodnutím stačí, pokud je prokázána propagace chráněného díla, nemusí tedy dojít k samotnému převodu práv. Zajímavým aspektem rozsudku je rovněž jeho důraz na místní ochranu autorských práv před volným pohybem zboží [4], protože spor vzniká v situaci, kdy italská společnost propaguje zboží v jiném členském státu. Soudní dvůr tak opětovně potvrzuje vysoký zájem na ochraně autorských práv a poměrně široký rozsah autorskoprávní ochrany.

Alžbeta Králová

[1] Viz rozsudek Soudního dvora ze dne 21. června 2012 ve věci C-5/11 Donner, body 26 a 27 a rozsudek ze dne 6. února 2014 ve věci C-98/13 Blomqvist, bod 28.

[2] Viz rozsudek Soudního dvora ze dne 6. února 2014 ve věci C-98/13 Blomqvist, bod 32.

[3] Rozsudek Soudního dvora ze dne 17. dubna 2008 ve věci C-456/06 Peek&Cloppenburg, bod 31, 36 a 41.

[4] Viz i Polčák, Radim: SDEU k propagaci výrobků chráněných autorským právem. In: *Blog Ústavu práva a technologií PrF MU*. Dostupné z: <http://ict-law.blogspot.cz/2015/05/sdeu-k-propagaci-vyrobk-u-chranenych.html>

Věc C-160/14 Ferreira: podmínění nároku na náhradu škody způsobené porušením unijního práva rozhodnutím soudu jeho předchozím zrušením

Stanovisko generálního advokáta Bota ze dne 11. června 2015 ve věci C-160/14 João Filipe Ferreira da Silva e Brito a další proti Estado português

Generální advokát Yves Bot vydal 11. června zajímavé stanovisko k problematice vnitrostátních podmínek náhrady škody způsobené porušením unijního práva rozhodnutím soudu. Přesto, že stanovisko není závazné a na konečné rozhodnutí Soudního dvora si budeme muset ještě počkat, generální advokát přináší několik závěrů relevantních i pro českou praxi.

Předběžná otázka vyvstala v pracovněprávním sporu,

v němž se bývalí zaměstnanci charterové letecké společnosti Air Atlantis SA (dále „AIA“) domáhali zrušení hromadného propuštění, opětovného přijetí a vyplatění mezd.

K hromadnému propuštění zaměstnanců (žalobců) došlo v důsledku zrušení společnosti AIA. Krátce po zrušení společnosti nicméně její většinový vlastník, společnost Transportes Aéreos Portugueses („TAP“), obnovila část letů (a to i na trhu, kde v minulosti nepůsobila), začala hradit platby nájemného z leasingu letadel, převzala kanceláře a zařízení AIA v Portugalsku a opětovně zaměstnala část zaměstnanců. Soud prvního stupně, na nějž se žalobci obrátili, žalobě částečně

vyhověl s odůvodněním, že toto jednání splňuje definiční znaky převodu závodu. Odvolací a Nejvyšší soud však dospěly k opačnému závěru. Nejvyšší soud v rozhodnutí o kasačním opravném prostředku přitom konstatoval, že k převodu závodu nestačí, aby bylo v obchodní činnosti jednoduše pokračováno, musí být zachována i identita závodu, k čemuž v předmětném sporu nedošlo. Rovněž odmítl přerušit řízení a předložit Soudnímu dvoru předběžnou otázku, když shledal, že Soudní dvůr se již v minulosti obdobnou problematikou zabýval a o výkladu pojmu unijního práva „převod závodu“ nevzniká žádná pochybnost.

Předkládací soud, na něž se žalobci obrátili s nárokem na náhradu škody vzniklé nesprávným použitím unijního práva, si výkladem ustanovení směrnice 77/187/EHS o sblížení právních předpisů týkajících se zachování práv zaměstnanců v případě převodu podniků, závodů nebo části závodů nebyl jistý a obrátil se na Soudní dvůr s předběžnými otázkami jednak ohledně výkladu směrnice, a také ohledně souladu vnitrostátní úpravy náhrady škody, která nárok na náhradu plynoucí z nezákonného soudního rozhodnutí podmiňuje jeho zrušením, s dřívější judikaturou vycházející z rozhodnutí ve věci *Köbler* [1].

Generální advokát poskytl komplexní analýzu dynamického vývoje pojmu převod závodu, v níž dovedl, že v případě charterové společnosti působící v odvětví dopravy zrušené většinovým akcionářem rovněž podnikajícím v odvětví letecké dopravy, který v rámci likvidace původní společnosti převezme práva a povinnosti plynoucí ze smluv o nájmu letadel, drobné vybavení, vykonává činnost zrušené společnosti a začlení zpět některé její zaměstnance, se jedná o převod podniku.

Pro českou praxi je nicméně daleko důležitější druhá část stanoviska, která se zabývá vyjasněním, za jakých okolností vzniká povinnost soudu rozhodujícího v posledním stupni předložit předběžnou otázku, a podmínkami odpovědnosti škody plynoucí z porušení unijního práva.

Předkládací soud se Soudního dvora ptal, zda z článku 267 Smlouvy o fungování Evropské unie (tedy řízení o předběžné otázce) plyne, že portugalský Nejvyšší soud, rozhodující v posledním stupni, byl povinen předložit Soudnímu dvoru předběžnou otázku vzhledem ke skutkovým okolnostem daného případu a vzhledem k tomu, že vnitrostátní soudy rozhodující

v nižším stupni dospěly v předmětném sporu k odlišnému závěru.

Generální advokát sice prvně zdůraznil, že posouzení, zda je použití unijního práva v projednávané věci zřejmé a bez prostoru pro pochybnosti, byl rozsudkem *CILFIT* [2] ponechán na vnitrostátních soudech. Druhým dechem však rovněž dodal, že vnitrostátní soudy, jejichž rozhodnutí nelze dále napadnout, musí dříve, než vyloučí existenci jakékoli rozumné pochybnosti o výkladu unijního práva, postupovat se zvláštní opatrností. Podle Bota je více než zřejmé, že výklad pojmu „převod závodu“ v předchozí judikatuře Soudního dvora je kazuistický a podléhá dynamickému vývoji. Nelze nezmínit, že obdobným situacím, kdy v judikatuře Soudního dvora – s ohledem na vnitrostátní specifika nebo zvláštnosti skutkových okolností – existuje jistá mezera, čelí vnitrostátní soudci velmi často. Závěry generálního advokáta neponechávají v tomto směru soudům žádnou vlastní diskreci – alespoň nikoliv, pokud se jedná o soudy rozhodující v posledním stupni. Naopak, Bot varuje před „přehnanou důvěrou“ v ustálenost judikatury Soudního dvora (ve vztahu k pojmu převod závodu) a Soudní dvůr pobízí k tomu, aby zaujal přísný postoj, pokud jde o připomenutí povinnosti těchto soudů podávat žádost o rozhodnutí o předběžné otázce. Skutečnost, že vnitrostátní soudy vydávají k předmětnému sporu odlišná rozhodnutí, sice sama o sobě nestačí ke vzniku povinnosti předložit předběžnou otázku, nicméně je podle Bota významnou indicií, že tak měl Nejvyšší soud udělat.

Konečně, třetí předběžná otázka se vztahovala k vnitrostátním procesním podmínkám náhrady škody. Podobně, jak je tomu v českém zákonu č. 82/1998 Sb. o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci, i portugalská právní úprava obsahuje ustanovení, dle kterého návrh na náhradu škody „musí vycházet z předchozího zrušení rozhodnutí, kterým byla škoda způsobena, příslušným soudem“. Předkládací soud se Soudního dvora ptal, zda je takové ustanovení v souladu s principy, které Soudní dvůr v minulosti dovedl v rozsudku ve věci *Köbler* a v další navazující judikatuře. Odpověď generálního advokáta je zde zcela jednoznačná: zásada odpovědnosti státu za škody způsobené jednotlivcům porušením unijního práva, jež mu jsou přičitatelná, je vlastní systému Smlouvy [4]. Zatímco právo na náhradu újmy má svůj základ přímo v unijním právu, náhrada za důsledky způsobené újmy se řídí vnitrostátními právními předpisy upravujícími odpovědnost. Podmínky

stanovené vnitrostátním právem nicméně nesmí být méně příznivé než podmínky platné pro podobné nároky vzniklé na základě vnitrostátního práva (zásada rovnocennosti), ani nesmí v praxi znemožňovat či nadměrně ztěžovat získání náhrady újmy (zásada efektivity). Vnitrostátní procesní podmínka, která vyžaduje zrušení předmětného soudního rozhodnutí, bude v rozporu se zásadou efektivity, pokud jednotlivec nemá možnost podat proti rozsudku Nejvyššího soudu opravný prostředek. Generální advokát navíc shledal, že z diskusí vedených před SDEU vyplývá, že i kdyby takový opravný prostředek existoval, patrně by byl pouze teoretický a značně obtížně proveditelný, což jej vede k závěru, že unijní právo a navazující judikatura brání takovému systému odpovědnosti státu, který nárok na náhradu škody podmiňuje předchozím zrušením rozhodnutí, jímž byla škoda způsobena.

Nezbývá než připomenout, že k obdobnému závěru,

co do samostatnosti systému odpovědnosti státu za škodu způsobenou porušením unijního práva a aplikovatelnosti zákona č. 82/1998 Sb. v souladu se zásadou rovnocennosti a efektivity, dospěl v minulosti také Ústavní soud (nález ze dne 9. února 2011, sp. zn. IV. ÚS 1521/10) a Nejvyšší soud v rozsudku ze dne 20. srpna 2012, sp. zn. 28 Cdo 2927/2010.

Katarína Šipulová

[1] Rozsudek Soudního dvora EU ze dne 30. září 2003 ve věci C-224/01 *Köbler*.

[2] Rozsudek Soudního dvora ze dne 6. října 1982 ve věci 283/81 *CILFIT*.

[3] Rozsudek Soudního dvora ze dne 15. září 2005 ve věci C-495/03 *Intermodal Transports*.

[4] Bot připomněl, že ač odpovědnost soudních orgánů nesmí být v důsledku zvláštností soudní funkce a zásady právní jistoty neomezená, v případě, kdy soudy rozhodující v posledním stupni přijmou rozhodnutí v zjevném rozporu s judikaturou SDEU, porušení práva EU jasně nastává.

Věc C-497/13 Faber: postavení spotřebitele, důkazní břemeno

Rozsudek Soudního dvora ze dne 4. června 2015 Froukje Faber proti Autobedrijf Hazet Ochten BV

Soudní dvůr se dne 4. června vyjádřil k dalšímu aspektu ochrany práv spotřebitele, konkrétně v kontextu směrnice 1999/44/ES, o některých aspektech prodeje spotřebního zboží a záruk na toto zboží (dále „směrnice“). Paní Faber nabyla od autobazaru ojeté vozidlo, přičemž kupní smlouva byla vyhotovená na předtištěném formuláři s nadpisem „Kupní smlouva uzavřená se soukromou osobou“. Zakoupené auto ovšem během jízdy začalo hořet a bylo úplně zničeno. Paní Faber podala proti autobazaru žalobu, kde uvedla, že skutečný stav vozidla neodpovídal sjednanému stavu. Paní Faber ovšem netvrdila, že nákup provedla v postavení spotřebitele.

Předkládající soud se dotazoval, zda má vnitrostátní soud povinnost *ex offio* zkoumat, zda je kupující ve smluvním vztahu spotřebitelem ve smyslu směrnice, resp. zda má soud povinnost zkoumat tuto skutečnost i v případě absentujících nebo nedostatečných informací. Soud se taktéž tázal, zda tato povinnost platí i pro odvolací řízení, ve kterém kupující nenapadl rozsudek prvního stupně v rozsahu, v němž nebyl proveden tento přezkum. Soudní dvůr souladně s předchozí judikaturou v oblasti ochrany spotřebitele dovodil povinnost soudu zkoumat *ex offio* skutečnosti zakládající postavení spotřebitele.

Domácí procesní předpisy zakazující soudu kvalifikovat dotčený smluvní vztah jako prodej spotřebiteli (na základě informací, které má k dispozici nebo je může získat žádostí o vysvětlení), pokud se spotřebitel tohoto postavení explicitně nedovolával, nutí spotřebitele ke kvalifikaci vlastního postavení. V případech procesních norem umožňujících soukromým osobám, aby se samy zastupovaly, je vysoké riziko, že spotřebitel nebude schopen takovým požadavkům dostat. Nesprávná kvalifikace vlastního postavení tak může vést k zániku práv spotřebitele, které mu zákonodárce chtěl směrnici přiznat. Zásada efektivity tedy vyžaduje, aby soud ověřil nezbytné informace týkající se předloženého sporu, který může spadat do rozsahu působnosti směrnice.

Rozsudek se taktéž věnuje otázce, zda je nutné čl. 5 směrnice 1999/44/ES považovat za normu rovnocennou vnitrostátním kogentním normám. Soudní dvůr se k této otázce vyjádřil kladně. Čl. 5 odst. 3 směrnice upravující rozložení důkazního břemene je závazný jak pro strany, kterým není umožněna odchylná úprava, tak pro členské státy, které musí zajistit jeho dodržování. Dané ustanovení má tedy status vnitrostátní kogentní normy.

Otázky předkládajícího soudu dále směřovaly na vyjasnění břemene tvrzení a důkazního břemene spotřebitele-kupujícího v případě povinnosti včasného ozná-

mení rozporu se smlouvou a také rozsahu odůvodnění rozporu. Soudní dvůr dospěl k závěru, že důkaz o včasné učinění oznámení rozporu vůči kupujícímu je v zásadě předmětem vnitrostátní regulace. Tato úprava musí být ovšem v souladu se zásadou efektivit, spotřebiteli se tedy nesmí znemožnit nebo nadměrně ztížit výkon práv plynoucích ze směrnice. Vnitrostátní pravidlo ukládající spotřebiteli povinnost včasné informovat o existenci rozporu, pokud je k oznámení poskytnuta alespoň dvouměsíční lhůta, je tedy v souladu se směrnicí.

K samotnému rozložení důkazního břemene Soudní dvůr uvedl, že spotřebitelova povinnost zahrnuje

pouze tvrzení a dokázání skutečnosti, že zboží není v souladu se smlouvou, není ovšem povinen prokazovat příčinu rozporu, ani odpovědnost prodávajícího za jeho vznik. Vedle tvrzení a dokázání rozporu se smlouvou má spotřebitel taktéž povinnost prokázat ve lhůtě 6 měsíců od dodání zboží to, že rozpor se fyzicky objevil. Rozsudek Soudního dvora tak zajišťuje pro spotřebitele komfortní důkazní pozici, stačí totiž učinit včasné oznámení o rozporu a dokázat rozpor se smlouvou, přičemž dokazovat důvody rozporu musí již prodávající.

Katarína Deáková

Věc C-62/14 Gauweiler: jednání Evropské centrální banky ultra vires/ legalita programu OMT

Rozsudek Soudního dvora ze dne 16. června 2015, Peter Gauweiler a další proti Deutscher Bundestag

Mimořádný zájem odborné veřejnosti, doprovázející vydání rozsudku ve věci Gauweiler, lze odůvodnit jak zajímavostí řešené problematiky, tak skutečností, že Spolkový ústavní soud se poprvé rozhodl předložit SDEU předběžnou otázku. Předběžné otázky Spolkového soudního dvora se týkaly rozhodnutí Výkonné rady Evropské centrální banky („ECB“) ze dne 6. září 2012 o některých technických parametrech přímých měnových operací (Outright Monetary Transactions, dále jen „rozhodnutí o OMT“) Eurosystemu na sekundárních trzích státních dluhopisů, přičemž cílem těchto rozhodnutí je zajištění řádné transmise a jednotnosti měnové politiky.

Lze v krátkosti připomenout, že k formulaci předběžných otázek došlo v rámci řízení o ústavních stížnostech týkajících se rozhodnutí OMT a údajné nečinnosti Spolkové vlády a Spolkového sněmu, resp. v rámci řízení o sporu mezi ústavními orgány podané frakcí Die Linke. Údajná ultra vires povaha rozhodnutí OMT porušuje demokratickou zásadu zakotvenou v Základním zákoně a konečně také německou ústavní identitu. Ultra vires unijní akt, tedy akt překračující primárním právem svěřené pravomoci, postrádá demokratickou legitimitu, která je odvozená od členských států. Jedná-li tedy orgán EU nad rámec svěřených kompetencí, zasahuje do svrchovaných pravomocí členských států, které náleží demokraticky legitimovaným státním orgánům jednotlivých členských států. Pokud rozhodnutím OMT dojde k překročení

svěřených pravomocí, takové překročení bude znamenat jak porušení Smlouvy o fungování EU, tak porušení demokratického principu zakotveného v čl. 79 odst. 3 ve spojení s čl. 20 Základního zákona.[1] Spolkový ústavní soud se tak v případě jeho historicky první předběžné otázky dotazoval, zda program OMT nepředstavuje spíše opatření hospodářské politiky, k jejímuž provádění ECB nemá dle zakládajících smluv kompetence, nežli opatření měnové politiky. Druhý dotaz z Karlsruhe pak směřoval na slučitelnost programu se zákazem měnového financování členských států zakotveného v čl. 123 SFEU. Spolkový ústavní soud odůvodnil své předběžné otázky natolik podrobně, že dle M. Steinbeinse v nich podstatě předjímal rozhodnutí SDEU. Řada právních komentátorů tak očekávala, že SDEU se s názory Spolkového ústavního soudu ztotožní.[2] Soudní dvůr nicméně potvrdil v pregnantně formulovaném rozsudku oprávnění ESCB (Evropský systém centrálních bank) k přijetí programu nákupu dluhopisů na sekundárních trzích. [3]

Prvně se ovšem musel Soudní dvůr (SDEU) vypořádat s námitkami jednotlivých vlád ohledně fiktivnosti a vykonstruované povahy původních řízení. Námitku fiktivní a vykonstruované povahy původních řízení a námitku hypotetické povahy samotné předběžné otázky vyvrátil SDEU s poukazem na domněnku relevance otázek týkajících se unijního práva. Soudní dvůr smí rozhodnutí o předběžné otázce položené vnitrostátním soudem totiž odmítnout pouze tehdy, pokud je zcela zjevné, že žádaný výklad nebo žádané posouzení platnosti unijní normy nemá žádný vztah

k realitě nebo předmětu sporu v původním řízení. K nepřipustnosti otázky týkající se platnosti přípravného aktu nebo aktu bez právních účinků SDEU uvedl, že možnost jednotlivce dovolávat se neplatnosti obecně závazného unijního aktu před vnitrostátními soudy není omezena podmínkou přijetí prováděcího opatření. Ve vlastním meritorním přezkumu se pak SDEU detailně zabýval pravomocemi ESCB, vymezením měnové politiky, proporcionalitou programu a také zákazem měnového financování států.

Při samotném vymezení měnové politiky Soudní dvůr prvně konstatoval neexistenci přesné definice měnové politiky v primárním právu. Smlouva o fungování EU toliko definuje cíle měnové politiky spolu s prostředky ESCB k jejímu provádění. Prvořadým cílem této politiky je udržení cenové stability, k jehož dosažení má ESCB a ECB jasný mandát. Po úvodních poznámkách se Soudní dvůr soustředil na vyvrácení argumentů poukazujících na hospodářsko-politickou povahu programu OMT. Určujícím faktorem, zda určité opatření lze zařadit do měnové politiky, je především cíl daného opatření a prostředky použité k realizaci cíle. [4] Jak cíle ohlášeného programu (zajištění jednotnosti a řádné transmise měnové politiky), tak prostředky stanovené k dosažení těchto cílů spadají pod měnovou politiku. Pouhý nepřímý vliv na stabilitu eurozóny a motivace k dodržení konsolidačních programů jakožto vedlejší důsledek programu, který zároveň může podporovat i hospodářsko-politické cíle, nečiní z takového programu hospodářsko-politické opatření. Vynětí programu z měnové politiky neimplikuje dokonce ani selektivní povaha nástrojů spočívající v omezení programu pouze na některé členské státy. Podmínění realizace programu dodržáním konsolidačních programů EFSF (Evropský fond finanční stability) nebo ESM (Evropský mechanismus stability) zajišťuje, aby ESCB neposkytovala členským státům možnosti financování umožňující odchýlit se od takových programů.

V návaznosti na požadavek proporcionality dospěl Soudní dvůr k závěru, že program OMT je způsobilý k uskutečnění sledovaného cíle a zároveň nepřekračuje meze nezbytnosti k jeho dosažení. SDEU přitom vycházel z premisy, že ESCB je nutné při provádění programů jako je OMT přiznat širokou diskreční pravomoc, a to z důvodů technické povahy rozhodnutí a komplexnosti prováděných prognóz. Dle názoru SDEU ovšem nedošlo ze strany ESCB ke zjevně nesprávnému posouzení ekonomické situace ke dni vy-

hlášení programu a mohla se tak platně domnívat, že program OMT je s to přispět k udržení cenové stability. Umožnění nákupu dluhopisů na sekundárním trhu pouze v nezbytném rozsahu, omezení potenciálního rozsahu programu v několika směrech a výběr členského státu pouze na základě kritérií vázaných na sledovaný cíl, vedou Soudní dvůr k závěru o proporcionalitě programu.

Soudní dvůr taktéž poukázal na zákaz nákupu státních dluhopisů na sekundárním trhu s účinkem rovnocenným přímému nákupu na primárních trzích. V projednávaném případě ovšem absentovala jistota budoucího odkupu dluhopisů ESCB u jednotlivých hospodářských subjektů, o rovnocenném účinku přímého nákupu tak nelze mluvit. Program OMT tedy neporušuje zákaz měnového financování. Soudní dvůr tak na základě podrobné argumentace dospěl k závěru o slučitelnosti programu OMT s primárním právem.

Katarína Deáková

[1] Murswiek, Dietrich: EZB, EuGH, Demokratie und das Bundesverfassungsgericht. Anmerkungen zum Vorlagebeschluss des Bundesverfassungsgerichts vom 14.1.2014, <http://www.petergauweiler.de/pdf/esm/Murswiek%20-%20Anm%20zum%20Vorlagebeschl%20des%20BVerfGs.pdf>

[2] Steinbeis, Maximilian: OMT-Vorlage: Richter Huber signalisiert Demut gegenüber dem EuGH, VerfBlog, 2014/3/10, <http://www.verfassungsblog.de/omt-vorlage-richter-huber-signalisiert-demut-gegenueber-eugh>

[3] Ke vztahu ECB a ESCB: ESCB se skládá z ECB a z národních centrálních bank členských států, které zavedly euro. ECB tvoří základ Evropského systému centrálních bank. Předmětný program OMT byl ohlášen v tiskové zprávě na zasedání Rady guvernérů ECB. Subjektem provádějícím program OMT je nicméně ESCB.

[4] Rozsudek Soudního dvora ve věci Pringle, C-370/12.

Emblem of the CJEU Ssolbergi / [cc-by-2.0](https://creativecommons.org/licenses/by/2.0/)

Aktuální žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce

Rozhodné právo a mezinárodní pravomoc

Věc **C-135/15**: Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná Bundesarbeitsgericht (Německo) dne 20. března 2015 – Řecká republika v. Grigorios Nikiforidis

Řím I – pracovní poměr – imperativní ustanovení třetí země

Předběžné otázky

Uplatní se nařízení Řím I podle článku 28 tohoto nařízení na pracovní poměry výlučně tehdy, pokud právní vztah vznikl na základě pracovní smlouvy sjednané po 16. prosinci 2009, nebo má jakákoliv další dohoda smluvních stran, že jejich pracovní poměr bude pokračovat na základě dohodnutých změn nebo beze změny, za následek použitelnost nařízení?

Vylučuje samotný čl. 9 odst. 3 nařízení Řím I přímé použití imperativních ustanovení práva třetí země, v níž nemají být nebo nebyly povinnosti vyplývající ze smlouvy splněny, nebo také nepřímé zohlednění v právu země, jejímž právem se smlouva řídí? Má zásada loajální spolupráce zakotvená v čl. 4 odst. 3 SEU právní význam pro rozhodnutí vnitrostátních soudů, zda je nutné přímo nebo nepřímo použít imperativní ustanovení jiného členského státu?

Věc **C-196/15**: Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná Cour d'appel de Paris (Francie) dne 29. dubna 2015 – Granarolo SpA v. Ambrosi Emmi France SA

Přerušeni zavedených obchodních vztahů – Brusel I

Předběžné otázky

Musí být čl. 5 odst. 3 nařízení Rady (ES) č. 44/2001 ze dne 22. prosince 2000 vykládán v tom smyslu, že žaloba na náhradu škody za přerušeni zavedených obchodních vztahů spočívajících v dodávání zboží distributovi po více let bez rámcové smlouvy nebo ujednání o výhradním zastoupení, náleží do delikttní oblasti?

V případě záporné odpovědi na první otázku: je ustanovení čl. 5 odst. 1 písm. b) tohoto nařízení použitelné na určení místa plnění závazku, který je základem žaloby v případě uvedeném v první otázce?

Věc **C-191/15**: Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná Oberster Gerichtshof (Rakousko) dne 27. dubna 2015 – Verein für Konsumenteninformation v. Amazon EU Sàrl

Nepřiměřené smluvní klauzule – žaloba na zdržení se jednání – smlouvy uzavřené v elektronickém obchodním styku

Předběžné otázky (výběr)

Je možné u žaloby na zdržení se jednání ve smyslu směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/22/ES ze dne 23. dubna 2009 o žalobách na zdržení se jednání v oblasti ochrany zájmů spotřebitelů určit rozhodné právo podle článku 4 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 864/2007 ze dne 11. července 2007 o právu rozhodném pro mimosmluvní závazkové vztahy (Řím II), (dále jen „nařízení Řím II“), jestliže se žaloba proti použití nepřipustných smluvních klauzulí řídí podle podniku usazeného v členském státu, který uzavírá v elektronickém obchodním styku smlouvy se spotřebiteli usazenými v jiných členských státech, zvláště ve státu soudu, u něhož bylo zahájeno řízení?

V případě kladné odpovědi na první předběžnou otázku:

2.1. Je třeba za stát, kde vznikla škoda (čl. 4 odst. 1 nařízení Řím II), považovat každý stát na nějž se zaměřuje obchodní činnost žalovaného podniku, takže je namítané klauzule třeba posuzovat podle práva státu soudu, pokud aktivně legitimovaný subjekt zpochybňuje použití těchto klauzulí v obchodním styku se spotřebiteli usazenými v tomto státu?

2.2. Jedná se o zjevně užší spojení (čl. 4 odst. 3 nařízení Řím II) s právem státu, v němž má sídlo žalovaný podnik, jestliže jeho obchodní podmínky stanovují, že na smlouvy, které podnik uzavírá, je nutno použít právo tohoto státu?

2.3. Vede taková klauzule o volbě práva z jiných důvodů k tomu, že namítaná ustanovení smlouvy se posuzují podle práva toho státu, v němž má žalovaný podnik své sídlo? V případě záporné odpovědi na první otázku: Jak lze potom určit rozhodné právo pro žalobu na zdržení se jednání?

Trestní řízení

Věc C-25/15: Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná Budapest Környéki Törvényszék (Maďarsko) dne 21. ledna 2015 – trestní řízení proti Istvánu Baloghovi

Zvláštní řízení – právo na tlumočení a překlad

Předběžné otázky

Musí být znění čl. 1 odst. 1 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2010/64/EU ze dne 20. října 2010 o právu na tlumočení a překlad v trestním řízení, podle kterého „[t]ato směrnice stanoví pravidla týkající se práva na tlumočení a překlad v trestním řízení a v řízení o výkonu evropského zatýkacího rozkazu“, vykládáno v tom smyslu, že maďarské soudy jsou povinny použít tuto směrnici i ve zvláštním řízení [podle kapitoly XXIX zákona č. XIX z roku 1998, o trestním řízení soudním (a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény XXIX. fejezet)], to znamená, že je třeba zvláštní řízení stanovené v maďarském právu chápat tak, že spadá pod pojem „trestní řízení“, nebo je třeba tímto pojmem rozumět jen řízení, v nichž je vydáno konečné rozhodnutí o trestněprávní odpovědnosti obviněného?

Ochrana spotřebitele

Věc C-119/15: Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná Sąd Apelacyjny w Warszawie (Polsko) dne 9. března 2015 – Biuro podróży „Partner“ Sp. z o.o, Sp. komandytowa w Dąbrowie Górniczej v. Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów

Nepřípustné obecné smluvní podmínky – jednání narušující kolektivní zájmy spotřebitelů

Předběžné otázky

Lze ve světle čl. 6 odst. 1 a článku 7 směrnice Rady 93/13/EHS ze dne 5. dubna 1993 o nepřiměřených podmínkách [zneužívajících klauzulích] ve spotřebitelských smlouvách, ve spojení s články 1 a 2 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/22/ES ze dne 23. dubna 2009 o žalobách na zdržení se jednání v oblasti ochrany zájmů spotřebitelů, považovat použití obsahově totožných ustanovení obecných smluvních podmínek (dále jen „OP“) s ustanoveními, která byla pravomocným rozhodnutím soudu prohlášena za nepřípustná a která byla zapsána do rejstříku nepřípustných ustanovení OP, ve vztahu k jinému hospodář-

skému subjektu, který nebyl účastníkem řízení, jež vedlo k zápisu ustanovení do rejstříku nepřípustných ustanovení OP, za protiprávní jednání, které ve světle vnitrostátního práva představuje jednání narušující kolektivní zájmy spotřebitelů a z tohoto důvodu opravňuje uložit v rámci vnitrostátního správního řízení pokutu? Je ve světle čl. 267 třetího pododstavce Smlouvy o fungování Evropské unie soudem, jehož rozhodnutí nelze napadnout opravnými prostředky podle vnitrostátního práva, soud druhého stupně, jehož rozhodnutí o odvolání může být předmětem kasační stížnosti, jak stanoví polský občanský soudní řád, nebo je takovým soudem Sąd Najwyższy (Nejvyšší soud), který je příslušný k rozhodnutí o kasační stížnosti?

Věc C-127/15: Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná Oberster Gerichtshof (Rakousko) dne 12. března 2015 – Verein für Konsumenteninformation v. INKO, Inkasso GmbH

Podnikatelské vymáhání pohledávek – ujednání o splátkách – „zprostředkovatel úvěru“

Předběžné otázky

Působí společnost zabývající se vymáháním pohledávek, která v souvislosti s podnikatelským vymáháním pohledávek jménem svých pověřovatelů nabízí jejich dlužníkům uzavření ujednání o splátkách, přičemž si za svou činnost účtuje výdaje, které musejí nakonec hradit dlužníci, jako „zprostředkovatel úvěru“ ve smyslu čl. 3 písm. f) směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/48/ES ze dne 23. dubna 2008 o smlouvách o spotřebitelském úvěru a o zrušení směrnice Rady 87/102/EHS? V případě kladné odpovědi na první otázku: Je ujednání o splátkách, které je uzavřeno prostřednictvím společnosti zabývající se vymáháním pohledávek mezi dlužníkem a jeho věřitelem, „bezplatně odloženou platbou“ ve smyslu čl. 2 odst. 2 písm. j) směrnice 2008/48/ES, pokud se v něm dlužník zaváže pouze k placení nesplaceného dluhu, jakož i takových úroků a nákladů, které by musel platit z důvodu svého prodlení tak jako tak na základě zákona – tedy i bez takového ujednání?

Věc C-149/15: Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná cour d'appel de Liège (Belgie) dne 30. března 2015 – Sabrina Wathelet v. Garage Bie-theres & Fils SPRL

Pojem prodávající spotřebního zboží – podnikatel zprostředkující prodej pro nepodnikatele

Předběžné otázky

Musí být pojem „prodávající“ spotřebního zboží, jenž je uveden v článku 1649a belgického Code civil, který byl vložen zákonem ze dne 1. září 1994 nazvaným „zákon o ochraně spotřebitele při prodeji spotřebního zboží“ a provádějícím do belgického práva evropskou směrnicí 1999/44 ze dne 25. května 1999 „o některých aspektech prodeje spotřebního zboží a záruk na toto zboží“, vykládán v tom smyslu, že zahrnuje nejen podnikatele, který jakožto prodávající převádí vlastnické právo ke spotřebnímu zboží na spotřebitele, ale i podnikatele, který vystupuje jako prostředník pro prodávajícího, který není podnikatelem, bez ohledu na to, zda byl za svoje zprostředkování odměněn a zda informoval zájemce o koupi o tom, že prodávající je fyzická osoba-nepodnikatel?

Právo duševního vlastnictví

Věc C-160/15: Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná Hoge Raad der Nederlanden (Nizozemsko) dne 7. dubna 2015 – GS Media BV v. Sanoma Media Netherlands BV a další

Hypertextové odkazy – sdělování veřejnosti

Předběžné otázky

1. a) Jedná se o „sdělování veřejnosti“ ve smyslu čl. 3 odst. 1 směrnice 2001/29, pokud jiná osoba než nositel autorského práva pomocí hypertextového odkazu na internetové stránce, kterou provozuje, odkáže na internetovou stránku provozovanou třetí osobou, obecně přístupnou uživatelům internetu, na které bylo dílo zpřístupněno bez souhlasu nositele práva?

1. b) Má na odpověď vliv otázka, zda bylo dílo dříve sdělováno veřejnosti jiným způsobem bez souhlasu nositele práva?

1. c) Je v této souvislosti relevantní, zda osoba používající hypertextový odkaz věděla nebo musela vědět o nedostatku souhlasu nositele práva s umístěním díla na internetovou stránku třetí osoby uvedenou v otázce 1. a) a popřípadě o okolnosti, že dílo nebylo ani předtím sděleno veřejnosti se souhlasem nositele práva jiným způsobem?

2. a) Pokud je třeba na otázku 1. a) odpovědět záporně: Jedná se v tomto případě přesto o sdělování veřejnosti nebo může se jednat o takové sdělování, pokud internetová stránka, na kterou hypertextový odkaz odkazuje, a tudíž i dílo, mohou obecně dohledat, byť nesnadno, uživatelé internetu, takže použití hypertextového odkazu značnou měrou usnadňuje dohledání díla?

2. b) Má pro odpověď na otázku 2. a) význam, zda osoba používající hypertextový odkaz věděla nebo musela vědět o skutečnosti, že internetovou stránku, na kterou hypertextový odkaz odkazuje, nemohou uživatelé internetu snadno nalézt?

3. Existují jiné skutečnosti, které je třeba zohlednit při odpovědi na otázku, zda se jedná o sdělování veřejnosti, je-li pomocí hypertextového odkazu opatřen přístup k dílu, které předtím bylo sděleno veřejnosti bez souhlasu nositele práv?

[KD]

Maquette CJCE Cédric Puisney/ [cc-by-2.0](https://creativecommons.org/licenses/by/2.0/)

Monitoring odborné literatury

Vážení čtenáři,

v pravidelném monitoringu Vám přinášíme výběr článků z evropského a mezinárodního práva. Za pozornost tentokrát určitě stojí např. článek věnující se Listině základních práv Evropské unie a trestnímu řízení (Fenyk, Státní zastupitelství 2/2015), anebo příspěvek zaměřený na fungování evropského zatýkacího rozkazu v EU (Filanová, Provazník, Právník 5/2015). Pestrou paletu témat nabízejí také publikace z oblasti mezinárodního práva (věnované jak mezinárodnímu právu veřejnému, tak i soukromému) anebo evropského práva správního.

Přejeme Vám příjemné čtení.
Zahranění oddělení

System evropského práva

- Dubovský, M. Supranacionalita a prvky supranacionalnej architektúry. Právník č. 6/2015.
- Hodás, M. Tabuľka zhody ako náležitosť prebratia smernice (orientačná istota v právnom poriadku). Právný obzor č. 2/2015.

Evropské civilní právo

- Hat'apka, M. Priznávanie účinkov cudzím rozhodnutiam v občianskych veciach v Slovenskej republike. Justičná revue č. 3/2015.
- Pagáč, L. Všeobecný režim výkonu rozhodnutia členského štátu EÚ v občianskych a obchodných veciach v Slovenskej republike po 1. januári 2015. Justičná revue č. 5/2015.
- Komendová, J. Ochrana rodičovství v právu EU a její implementace do právního řádu ČR. Časopis pro právní vědu a praxi č. 4/2014.

Evropské trestní právo

- Fenyk, J. Listina základních práv Evropské unie a trestní řízení. Státní zastupitelství č. 2/2015.
- Filanová, S. – Provazník, J. Praxe evropského zatýkacího rozkazu: můžeme si v Evropě věřit? Právník č. 5/2015.
- Švarc, M.: Klíčové výstupy pro rozvoj evropského trestního práva z březnové Rady pro spravedlnost a vnitřní věci. Trestněprávní revue č. 4/2015.
- Říha, J. Trestní soudnictví v zahraničí – mezinárodní srovnání. Trestněprávní revue č. 5/2015.
- Zarivnij, P. Evropský úřad pro boj proti podvodům – okolnosti vzniku a vyhlídky do budoucna. Státní zastupitelství č. 1/2015.

Evropské správní právo

- Kokeš, M. Judikatura NSS: Volby do Evropského parlamentu a do Senátu Parlamentu ČR. Soudní rozhledy č. 5/2015.
- Novák, J. K uchování provozních a lokalizačních údajů v České republice ve světle rozhodnutí Soudního dvora Evropské unie. Bulletin advokacie č. 5/2015.
- Palkovská, I. K souladu německého zákona o zpoplatnění dálnic pro osobní automobily s právem EU. Právní rozhledy č. 8/2015.
- Svobodová, M. Evropské agentury v recentní judikatuře Soudního dvora EU. Právník č. 5/2015.

Evropský soud pro lidská práva

- Pinková, M. Mezinárodní únosy dětí ve světle rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva. Justičná revue č. 5/2015.
- Věc Jones a další proti Spojenému království (Imunita zástupců státu a přístup k soudu v případě mučení). Přehled rozsudků Evropského soudu pro lidská práva č. 2/2015.
- Věc S. A. S. proti Francii (Zákaz nošení muslimských šátků na veřejnosti). Přehled rozsudků Evropského soudu pro lidská práva č. 2/2015.

Mezinárodní právo

- Bruner, T. O možnostech právní ochrany před kybernetickým útokem ze zahraničí podle mezinárodního práva veřejného. Právník č. 4/2015.
- Dobiáš, P. Vídeňská úmluva o smlouvách o mezinárodní koupi zboží v recentní judikatuře německých soudů. Obchodněprávní revue č. 6/2015.
- Svaček, O. Mezinárodní trestní soud a osobní imunity – otázky nad stíháním Al-Bašira. Trestněprávní revue č. 6/2015.
- Svěráková, J. Význam výhrady podle článku 95 pro aplikaci Úmluvy OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží. Časopis pro právní vědu a praxi č. 4/2014.
- Rozehnalová, N. Kolize kolizních norem – aneb k úpravě kvalifikace a zpětného odkazu v zákoně o mezinárodním právu soukromém. Časopis pro právní vědu a praxi č. 4/2014.

Katarína Šipulová, Libor Havelka, Alžbeta Králová, Katarína Deáková
Tel.: +420 541 593 161, +420 541 593 176, +420 541 593 271, +420 541 593 480
Fax: +420 541 593 561, email: international@nsoud.cz
Nejvyšší soud, ISSN 2336-1611

Názory uvedené v jednotlivých příspěvcích představují názory autorů, nikoliv oficiální stanoviska Nejvyššího soudu.